

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародної економіки

Освітньо-професійна програма «Міжнародні фінансові відносини»

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему «Офшорні зони у глобальній економіці»

здобувача : Дорошкевич Христини Олександрівни

Науковий керівник: Савчук Наталія Володимирівна

***Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією
з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)***

Завідувач кафедри: д.е.н., професор Мозговий О.М.

Київ 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»

Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародних фінансів

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ЕКОНОМІКА»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

науки

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

«МІЖНАРОДНА

05 Соціальні та поведінкові

051 Економіка

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант
освітньо-професійної програми
«Міжнародна економіка»

Я.М.СТОЛЯРЧУК

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

О.М.МОЗГОВИЙ

«_____» _____ 20__ р.

«_____» _____ 20__ р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Дорошкевич Христини Олександрівни
очної (денної) форми навчання

на підготовку бакалаврської кваліфікаційної роботи

на тему: «Офшорні зони у глобальній економіці»

Тему затверджено наказом ректора Університету від "09" грудня 2024 р.
№ 2032-ст

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОФШОРНИХ ЗОН (назва розділу)
Розділ 2	РОЗВИТОК ОФШОРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ГЛОБАЛЬНУ ЕКОНОМІКУ (назва розділу)
Об'єкт дослідження	процес функціонування офшорних зон у системі міжнародних економічних відносин.
Предмет дослідження	передумови, закономірності, особливості, тенденції розвитку офшорного бізнесу і його вплив на світову економіку.
Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи	визначення особливостей функціонування офшорного бізнесу в умовах сучасної глобальної економіки та міжнародних фінансових відносин.

**Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення
поставленої мети:**

У розділі 1	– визначити основні поняття офшорних зон та причини їх створення; – дослідити класифікацію офшорних зон; – ознайомитись з особливостями функціонування офшорних зон; – розкрити запровадження механізмів міжнародно-правового регулювання офшорного бізнесу
У розділі 2	– визначити масштаби поширення офшоризації бізнесу у світі; – з'ясувати вплив офшорів на

	національні економіки країн; – проаналізувати роль та перспективи міжнародного регулювання діяльності офшорних зон.
--	--

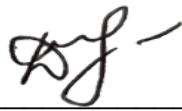
Завдання підготував
науковий керівник

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«__» _____ 20__ р.

Завдання одержав
здобувач

_____Дорошкевич Х.О._____

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«__» _____ 20__ р.

Реферат

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 61 сторінку, 12 таблиць, 1 рисунок, список використаних джерел з 57 найменувань.

«Офшорні зони у глобальній економіці»

Об'єктом дослідження виступає процес функціонування офшорних зон у системі міжнародних економічних відносин.

Предметом дослідження є передумови, закономірності, особливості, тенденції розвитку офшорного бізнесу і його вплив на світову економіку.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи є визначення особливостей функціонування офшорного бізнесу в умовах сучасної глобальної економіки та міжнародних фінансових відносин.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі **завдання**:

- розкрити сутність, ознаки та класифікацію офшорних зон;
- дослідити історичні передумови виникнення та еволюцію офшорного бізнесу;
- визначити негативні наслідки діяльності фірм в офшорних зонах;
- дослідити наслідки використання офшорних зон на українському фінансовому просторі;
- окреслити державні політики щодо протидії офшорних зон;
- вивчити світовий досвід функціонування офшорних юрисдикцій;
- дослідити міжнародне регулювання офшорного бізнесу;
-

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів полягає в узагальненні ролі і значення офшорних зон та діяльності офшорного бізнесу; дослідженні та виокремленні основних тенденцій розвитку офшорних зон.

Інформаційна базаю дослідження включає матеріали Міжнародного валютного фонду, Світового банку, ОЕСР, аналітичні звіти міжнародних організацій, праці вітчизняних і зарубіжних науковців, а також статистичні й публіцистичні джерела.

Структура роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Ключові слова: офшор, офшоризація, офшорні компанії, деофшоризація, оподаткування.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2025.

Рік захисту роботи 2025.

Відгук
про кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувача освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»
факультету Міжнародної економіки і менеджменту

Ворошишев Дмитро Олександрович
(прізвище, ініціали)
на тему Вплив торговельно-економічних зон на глобальну економіку
(назва теми)

1. Актуальність теми: належить до розуміння ролі торговельно-економічних зон в міжнародній економічній взаємодії, їх впливу на торгівлю і інвестиції, а також на визначення перспектив подальшого функціонування торговельно-економічних зон у бізнес-практиці
2. Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи: Матеріал розглядає вплив торговельно-економічних зон на глобальну економіку, зокрема вплив на національний і міжнародний банки, тіто функціонування торговельно-економічних зон на прикладі України
3. Наявність самостійних розробок автора: України, самостійні розробки автора в роботі відсутні
4. Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій: теоретичне та практичне значення отриманих в роботі результатів полягає в узагальненні ролі і значення торговельно-економічних зон та діяльності торговельно-економічного бізнесу
5. Наявність недоліків: в роботі не було вказано предмет та об'єкт дослідження в загальному характері
6. Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК: робота відповідає вимогам і допускається до захисту в ЕК

Науковий керівник: д.е.н., проф., проректор кафедр міжнародної економіки
Фінакєв (прізвище, ініціали)
Савчук Т.В.
(підпис)

“30” травня 2025 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОФШОРНИХ ЗОН.....	5
1.1 Історія виникнення офшорного бізнесу.....	5
1.2 Поняття та класифікація офшорних зон.....	13
1.3 Запровадження механізмів міжнародно-правового регулювання офшорного бізнесу.....	22
РОЗДІЛ 2 РОЗВИТОК ОФШОРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ГЛОБАЛЬНУ ЕКОНОМІКУ.....	30
2.1 Динаміка розвитку офшорної діяльності підприємств на світовому ринку.....	30
2.2 Перспективи розвитку офшорних зон в світовій економіці.....	39
2.3 Вплив офшорних зон на економічну безпеку: національний та міжнародний виміри. Особливості функціонування офшорних на прикладі України.....	49
ВИСНОВОК.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	63
КОРОТКИЙ ЗВІТ ПОДІБНОСТІ.....	70

ВСТУП

Існуючий стан економічного розвитку світу характеризує нерозривний зв'язок із тенденціями глобалізації, інтеграції та лібералізації, а також з оголенням національних економік. У зв'язку з цим часто постає питання поняття вільних економічних зон, серед яких виділяють офшори, що являються важливим напрямом міжнародних фінансових відносин. Офшори створюють сприятливі умови для ведення бізнесу резидентами, забезпечуючи низькі податки, спрощене регулювання та високий рівень конфіденційності, що дозволяє зменшити податкове навантаження та оптимізувати фінансові операції.

Проте широке поширення офшорів завжди супроводжується негативними наслідками для національних економік від країн-донорів капіталу. Серед них слід виділити: втрати податків; відтік фінансових ресурсів до країн з “м'яким” регулюванням; використання офшорів для незаконних операцій – відмивання фінансів, підтримка тіньової економіки. Тому практика використання офшорних зон є живою метою як для науковців, так і для міжнародного регуляторного органу, оскільки залежить від транснаціональних фінансових потоків.

Актуальність дослідження зумовлена значним впливом офшорного бізнесу на масштаб і структуру міжнародного руху капіталу. За оцінками Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), на початок XXI століття втрати високоподаткових країн у вигляді недоотриманих податкових надходжень внаслідок офшорних практик перевищують 470 млрд дол. США. Це призвело до активації ініціатив з міжнародної боротьби з агресивним податковим плануванням та зміцнення фінансової прозорості.

Метою роботи є визначення особливостей функціонування офшорного бізнесу в умовах сучасної глобальної економіки та міжнародних фінансових відносин.

Завдання дослідження:

- розкрити сутність, ознаки та класифікацію офшорних зон;

- дослідити історичні передумови виникнення та еволюцію офшорного бізнесу;
- визначити негативні наслідки діяльності фірм в офшорних зонах;
- дослідити наслідки використання офшорних зон на українському фінансовому просторі;
- окреслити державні політики щодо протидії офшорних зон;
- вивчити світовий досвід функціонування офшорних юрисдикцій;
- дослідити міжнародне регулювання офшорного бізнесу;

Об’єктом дослідження виступає процес функціонування офшорних зон у системі міжнародних економічних відносин.

Предметом дослідження є передумови, закономірності, особливості, тенденції розвитку офшорного бізнесу і його вплив на світову економіку.

Методи дослідження. У процесі роботи використано методи аналізу та синтезу (при вивченні тенденцій розвитку офшорів), історичний метод (для аналізу етапів становлення офшорного бізнесу), економіко-статистичні методи (для аналізу даних діяльності офшорних зон), а також порівняльно-правовий метод (для вивчення законодавчої бази офшорних юрисдикцій).

Теоретична та практична значущість роботи полягає у комплексному підході до вивчення ролі офшорних зон у світовій економіці, визначенні ризиків і переваг їх використання, а також формуванні рекомендацій щодо підвищення ефективності міжнародного регулювання у цій сфері.

Інформаційна база дослідження включає матеріали Міжнародного валютного фонду, Світового банку, ОЕСР, аналітичні звіти міжнародних організацій, праці вітчизняних і зарубіжних науковців, а також статистичні й публіцистичні джерела.

Структура роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків і списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОФШОРНОГО БІЗНЕСУ

1.1 Історія виникнення офшорного бізнесу

Поняття офшорних зон залишається дуже неоднозначним і продовжує викликати значні дискусії. Цей термін є переважно економіко-географічним визначенням, а не юридичним, оскільки чинне законодавство ще не дало йому чіткого визначення.

Офшорна зона відноситься до фінансового центру, який пропонує податкові переваги, включаючи скасування податків, для компаній, які засновують свою діяльність у його юрисдикції.

Офшорні зони виникли як відповідь на встановлення системи оподаткування.

Таблиця 1.1 - Еволюція офшорних зон

Період виникнення	Країна	Особливості офшорних зон
I тис. до н.е.	Невеликі сусідні до Афін острови в Егейському морі	Афіни запровадили податок у розмірі 2% як на експорт, так і на імпорт, що призвело до появи невеликих сусідніх островів як центрів безмитної та безмитної торгівлі, а також місць для накопичення контрабандних товарів, які транспортувалися до Афін без податкових зобов'язань.
XV ст.	Фландрія	Фландрія служила процвітаючим центром міжнародної торгівлі, яка характеризувалася мінімальними обмеженнями та низькими податками як на місцеві, так і на іноземні товари. Отже, англійські купці віддавали перевагу продажу своєї вовни у Фландрії, а не в Англії, де вони стикалися зі значними податками та митами.
XVIII–XIX ст.	США (Нью-Джерсі, Делавер)	Реалізація ліберальної системи ведення бізнесу, яка характеризується мінімальним оподаткуванням, розрахована на підприємства, що функціонують у державі. Компанії

		повинні сплачувати номінальний податок на франшизу, щоб зареєструватися.
XIX ст.	Велика Британія	Компанії, що були зареєстровані на території Великої Британії, управління якими здійснюється поза її межами, не повинні були платити податки у скарбницю держави
кінець XIX ст.	Швейцарія	Саме тут виник один із елементів офшорного бізнесу – банківська таємниця; були придумані анонімні номерні банківські рахунки. Вони створили інститут підставних директорів і власників компанії
1965 рік	Багамські острови	Виник перший банківський офшор. Було розроблено спеціальне законодавство, що дозволило багамським банкам обслуговувати нерезидентів в іноземних валютах
70-ті роки XX ст.	Кіпр, Ірландія, о. Мен, Гібралтар	Національна відокремленість фінансових систем зіткнулася з офшорними юрисдикціями, які створили необхідні умови для прискорення лібералізації фінансових ринків і сприяння швидкому розширенню різноманітних транскордонних фінансових потоків. В окремих країнах темпи банківської дерегуляції були швидкими, бар'єри для міжнародних фінансових операцій були усунені, а фондові ринки стали доступними для нерезидентів, що призвело до швидкого переходу від фіксованих до «плаваючих» валютних курсів.
кінець XX ст.	США	Здійснено скасування обмежень щодо сплати процентів за депозитними та позиковими операціями, а також запроваджено проценти за вкладами до запитання. Крім того, була скасована ставка податку в 30% на дохід, отриманий від облігацій, випущених у Сполучених Штатах і утримуваних нерезидентами. Було створено систему міжнародних банківських зон із пільговим режимом, який звільняв іноземні банки від дотримання обов'язкових резервних вимог, що застосовуються в Сполучених Штатах. Після прийняття Закону про міжнародну банківську діяльність у 1978 році іноземним банкам було дозволено засновувати так звані корпорації Edge у Сполучених Штатах. Ці корпорації мають право інвестувати в капітал іноземних банків і фінансових

		компаній, а також організацій, які надають фінансові та банківські послуги; крім того, було скасовано Закон Гласса-Стіголла.
XXI ст.	(незалежно від країни функціонування)	Основні характеристики сучасних офшорних банківських центрів можна визначити наступним чином: наявність лібералізаційних валютних і кредитних правил, транзакції переважно проводяться у валюті, яка не є рідною для країни, активне використання депозитного капіталу для інвестицій у високоприбуткові галузі з мінімальним оподаткуванням за кордоном, гарантії щодо дотримання фінансової та банківської конфіденційності, відсутність валютних обмежень та вигідне оподаткування. каркас, серед іншого.

Джерело: Розроблено автором на основі даних [1-5].

К. Адамс, видатний історик, що спеціалізується на податках і оподаткуванні, стверджує, що «податки мають набагато більший вплив на хід цивілізації, ніж вважалося раніше». Точний період, протягом якого виникла концепція офшорів, неможливо остаточно встановити. Однак, якщо ми розглядаємо офшори в їх сучасному контексті, це явище визнається тим, що вперше з'явилося та знайшло значне використання з кінця 19-го до початку 20-го століття, що збігається з розвитком міжнародних зовнішньоекономічних відносин.

Тим не менш, коли ми розглядаємо офшорні організації як відповідь на встановлення податкових систем, їх коріння можна простежити до різних історичних періодів, проявляючись як різноманітні економічні явища, спрямовані на полегшення повної або часткової свободи в торгівлі та підприємстві.

Протягом усієї історії людства різні країни й народи прагнули стимулювати міжнародну торгівлю та залучати іноземні інвестиції шляхом створення на своїх територіях спеціальних економічних зон із пільговими податковими умовами. Ще з часів фінікійської цивілізації спостерігається прагнення до створення сприятливих умов для зовнішньоекономічної діяльності. Наприклад, центр вільної

торгівлі існував на острові Делос — столиці Першого Афінського морського союзу. У XVIII столітті подібні зони почали функціонувати в Гібралтарі та Бангкоку [1, с. 20]. Уже в стародавніх Афінах запроваджувалося мито на імпорт і експорт у розмірі 2%, що змушувало грецьких і фінікійських купців шукати шляхи обходу сплати зборів, зокрема через обхідні маршрути та використання сусідніх островів як безподаткових торгових пунктів.

Італійські міста Ліворно та Трієст, де діяли спеціальні податкові умови, можна вважати попередниками сучасних офшорних юрисдикцій, які сприяли активному розвитку підприємництва. У XVIII столітті подібні механізми почали формуватися в Гібралтарі, Америці та Бангкоку [2].

XX сторіччя може бути виділене декількома етапами формування офшорного бізнесу. Перші офшори виникли у 1920–1930-х роках у зв'язку із появою великої ставки оподаткування в провідних економіках світу. Вони заохочували пошук альтернативних заходів для проведення оптимізації оподаткування, включаючи створення фіктивних юридичних осіб, що існували лише на папері, а також через юридичні маніпуляції з визначенням доходів. Саме тоді почалося активне використання таких територій, як Нормандські острови, Багами та Панама, де створювались холдингові компанії для приховування прибутків.

Другий етап розвитку офшорного бізнесу припадає на 1941–1946 роки. Хоча в роки Другої світової війни масштаби використання офшорів були обмеженими, після її завершення, на тлі відновлення світової економіки, інтерес до офшорних юрисдикцій стрімко зріс[3].

Вплив світової політико-економічної ситуації на процес становлення офшорів можна підкреслити на прикладі третього етапу, як зазначалося вище, охоплюючи 1960-ті роки. Першими передумовами були заглиблення економічної інтеграції, зростання міжнародного капіталу та прискорений розвиток транснаціональних підприємств. Як наслідок збільшення масштабів іноземної торгівлі та

капіталовкладень, виникла необхідність вільної доступності фінансових ресурсів у світі, що, у свою чергу, призвела до подальшої поширеності офшорів.[4].

Поширена думка стверджує, що офшорні зони з'явилися лише у 1960-х роках, коли виникла концепція вільних економічних зон. Однак історичні факти свідчать про інше — формування офшорних юрисдикцій розпочалося ще у 1920–1930-х роках. Хоча ці утворення не відповідали сучасному розумінню офшорних зон, саме вони стали основою для подальшого формування потужних міжнародних центрів пільгового оподаткування [5].

Швидке зростання офшорного бізнесу почалося в 1970-х роках. За результатами досліджень, упродовж короткого періоду було створено приблизно 70 офшорних юрисдикцій, зокрема: 19 — у Південній Америці, 17 — у Європі, 12 — в Азії, 7 — в Океанії, 5 — у Північній Америці, 4 — в Африці, і 1 — в Австралії. При цьому близько 75% з них припадає на країни, що розвиваються, тоді як решта розташована в економічно розвинених державах.

За словами Б. Хейфеца, класичні офшорні зони, які були створені у 1970–1980-х роках для забезпечення вільного руху капіталу, виконали свою функцію. Однак у сучасних умовах їх роль потребує переосмислення та оновлення під контролем міжнародної спільноти. Якщо наприкінці ХХ століття офшори контролювали приблизно 20% світових активів, то сьогодні ця цифра перевищує 60% [6, с. 52].

У 1980–1990-х роках офшорна діяльність активно розвивалася. За оцінками деяких дослідників [7–10], у середині 1990-х років через офшори проходило до половини всіх валютних операцій у світі. Наприклад, у Панамі на початку 1990-х років було зареєстровано понад 130 тисяч офшорних компаній, на острові Мен — 45 тисяч, у Гібралтарі — 26 тисяч, в Ірландії — 23 тисячі, на Багамських островах — 20 тисяч, на Гернсі та Джерсі — по 20 тисяч, на Кайманових островах — 19 тисяч, а на Кіпрі — 11 тисяч.

Основною рушійною силою цього процесу стала глобалізація, яка, починаючи з 1970-х років, сприяла формуванню відкритих ринків, зростанню мобільності капіталу та лібералізації економічної політики в багатьох країнах. Крім того, велике значення мало вчене технічний прогрес, зокрема розвиток інформаційних технологій та цифровізація економіки.

Четвертий етап розвитку офшорних юрисдикцій почався наприкінці 1990-х років, коли міжнародна спільнота почала впроваджувати ініціативи з боротьби з офшорними зловживаннями. Хоча ці заходи дали певний результат, вони також зіткнулися з численними викликами та обмеженнями. Саме ці зусилля стали відправною точкою нового етапу в історії офшорів — періоду контролю, регулювання і обмеження їх застосування [11, с. 36].

З урахуванням швидкого прогресу в сфері інформаційних і комунікаційних технологій, а також зростаючої інтеграції світових економік, феномен офшоризації може бути сприйнятий як природний етап процесів економічної глобалізації. Дослідження деяких науковців [13; 14] засвідчують, що глобалізація та цифровізація економіки можуть мати загрозливий вплив на економічну безпеку держав. Електронна комерція, в особливості, створює умови для ухилення від податків, зокрема у сфері оплати праці. В сучасному світі, де економічні системи стають більш відкритими і капітали можуть рухатися без обмежень, а також відбувається тісна взаємодія між національними. Відтак офшоризацію слід сприймати як природне явище в еволюції світової фінансової архітектури.

Суттєву роль у цьому процесі відіграє механізм створення контрольованих іноземних компаній, які тривалий час використовувалися як основний інструмент податкового планування [15]. Завдяки їм резиденти розвинених країн могли накопичувати капітали в юрисдикціях із низьким рівнем регуляції та високим рівнем конфіденційності, тривалий час уникаючи сплати податків у своїх країнах.

Зараз в Україні використання офшорних структур є поширеною практикою. Цій тенденції значно сприяли ліберальні економічні реформи, які призвели до

ліквідації державної монополії на зовнішньоекономічну діяльність і запровадження вільної конвертації валюти, серед інших змін.

Підприємства отримали вихід на зовнішні ринки, що спонукало їх активно впроваджувати інновації світової практики, зокрема офшорних структур. Понад десять років резиденти користуються перевагами офшорних юрисдикцій.

Абсолютна закритість економіки СРСР протягом 1950-х років почала зменшуватися, що призвело до розширення зовнішньоекономічних зв'язків. Одночасно спостерігався значний приплив валюти та товарів від союзних компаній за кордон. До початку 1990-х років тільки ті, хто був визначений спецекспортерами, володіли необхідним досвідом зовнішньоекономічної діяльності, а також досвідом відмивання коштів через офшорні зони для підтримки братських партій [10; 17]. Офшорні рахунки широко використовувалися в СРСР для отримання незареєстрованих коштів як у країнах-виробниках, так і в країнах-імпортерах. Помітним методом таких переказів було фінансування КППС через союзні іноземні партії через спеціально зареєстровані офшорні компанії. Ці суб'єкти отримували пільгові кредити або надавали товари за нижчими цінами, а прибуток спрямовувався визначеним одержувачам. Отже, організації, що працюють в умовах державної монополії на зовнішньоекономічні відносини, визнавали переваги офшорних рахунків навіть у радянський період.

Протягом 1980-х і 1990-х років втеча капіталу з кордонів країни значно посилилася з різних причин, зрештою досягнувши рівня, порівнянного з обсягами експорту. Одним із першочергових факторів такого впливу капіталу був розпад держави в поєднанні з системною кризою. Архіви свідчать, що керівництво партії переводило за кордон значні суми грошей і використовувало державні активи в комерційних цілях.

У 1980-х роках виникла таємна компанія, яка стала домінувати над значною частиною фінансових операцій і національних активів. Під час виконання реформ

Горбачова ця група зайняла ключові ролі в підприємницькому ландшафті, що розвивався, що призвело до експорту приблизно 100 мільярдів доларів радянського походження за межі СРСР до 1991 року.

В Україні перші кроки у використанні офшорних механізмів було зроблено у 1991 році — після здобуття незалежності. Саме тоді українські підприємці отримали можливість реєструвати дочірні структури в іноземних юрисдикціях із пільговим оподаткуванням.

У квітні того ж року швейцарська компанія Riggs Walmet Group оголосила про початок діяльності на українському ринку, пропонуючи послуги з реєстрації та супроводу офшорних компаній. Пакет послуг включав як організацію самої компанії, так і забезпечення поточної підтримки: сплату щорічних внесків у країні реєстрації, надання секретарських функцій, організацію загальних зборів акціонерів, підготовку фінансової звітності тощо. Ціна послуг за міжнародними стандартами була досить високою — \$4800 за реєстрацію та \$1100 щороку за подальше обслуговування [18, с. 23].

Зростання популярності офшорних зон пояснюється ліквідацією державної монополії на зовнішньоекономічні відносини, ескалацією оподаткування та послабленням валютного регулювання. До середини 2000-х років в цих офшорах було створено понад 10 тисяч компаній з українським капіталом. Хоча переваги офшорних зон для бізнесу очевидні, їхній загальний вплив на економіку на національному рівні часто розглядається як згубний.

Як повідомили в Міністерстві фінансів, у цьому столітті знову постала проблема втечі капіталу. Під час кризи 2008 року відтік капіталу досяг 130 мільярдів доларів, а під час дефолту 1998 року – 10 мільярдів доларів.

У контексті створення та розвитку офшорних зон можна виділити кілька окремих періодів. Перший період, який завершується наприкінці 19 століття, відзначений

різноманітністю форм вільного підприємництва, включаючи перші приклади того, що пізніше стане офшорними центрами, такими як справедливі ринки.

З початком Другої світової війни офшорні зони почали з'являтися як відповідь на бажання транснаціональних корпорацій (ТНК) скасувати податкові зобов'язання у своїх країнах. Після 1945 року і на початку 1990-х років демонтаж глобальної колоніальної системи в поєднанні з впровадженням кейнсіанської економічної нормативної бази сприяв сплеску офшорної діяльності та збільшенню кількості офшорних зон, головним чином завдяки участі малих острівних держав у міжнародних офшорних підприємствах. Протягом 1990-х і 2000-х років, після завершення холодної війни та розпаду соціалістичних режимів, офшорний бізнес відчув нові шляхи для розширення, що сприяло розвитку технологій. Крім того, спостерігалось помітне зростання інтересу як терористичних, так і кримінальних організацій до офшорних операцій. Оскільки офшорні зони сприяють відмиванню капіталу, отриманого незаконним шляхом, і забезпечують фінансову підтримку діяльності терористичних організацій.

1.2 Поняття та класифікація офшорних зон

Термін «офшор» походить від англійського виразу *"off shore"*, що у буквальному перекладі означає «поза узбережжям». У загальному розумінні офшорний бізнес — це комерційна діяльність, що здійснюється за межами юрисдикції певної держави. Компанії, які працюють у межах вільних економічних зон, зазвичай не є резидентами тієї країни, на території якої проводяться фінансові чи кредитні операції.

У науковій та діловій літературі для позначення офшорів використовуються різні терміни: «офшорна гавань», «офшорний фінансовий центр», «банківський центр» чи «податковий рай». Попри те, що окремі дослідники намагаються розмежовувати ці поняття, вони за своєю суттю є синонімами терміна «офшорна юрисдикція» [19, с. 150].

Згідно з визначенням, поданим Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), до офшорів належать країни або території, в яких діють мінімальні або майже нульові ставки оподаткування. У таких юрисдикціях часто спрощена система декларування доходів, а для нерезидентів створюються умови, які дозволяють ухилятися від оподаткування у власних країнах.

Основними характеристиками офшорних юрисдикцій є такі ознаки:

1. **Податковий режим.** У більшості офшорів передбачено обов'язкову сплату податків, однак податок на прибуток або повністю відсутній, або його ставка значно нижча порівняно з країнами, де зареєстровані платники податків.
2. **Фінансова конфіденційність.** Хоча елементи банківської та фінансової таємниці присутні у багатьох країнах, офшорні юрисдикції вирізняються високим рівнем захисту фінансової інформації. Вони не розкривають відомості навіть у випадках запитів з боку правоохоронних органів інших держав. Це насамперед стосується банківської та комерційної інформації, яка має законодавчий захист.
3. **Валютне регулювання.** У офшорах, як правило, діє подвійний валютний контроль. Його застосування залежить від статусу особи (резидент чи нерезидент) та виду валюти (національна чи іноземна). Зазвичай, валютні обмеження стосуються резидентів, тоді як нерезиденти звільнені від такого контролю при здійсненні операцій в іноземній валюті. Використання ж місцевої валюти, навпаки, підпадає під певні обмеження і для нерезидентів.

Нараховується приблизно 50 офшорних зон у світі. У цих юрисдикціях акумульовано близько 9,8% усіх фінансових ресурсів планети. Загальна сума активів, що зберігаються в офшорах, за різними підрахунками, може досягати 32 трильйонів доларів США, що перевищує сукупний валовий внутрішній продукт США та Японії разом взятих [20].

Основні переваги використання офшорних зон для підприємницької діяльності полягають у наступному:

1. Можливість залучення кількох офшорних компаній у процесі приватизації для забезпечення конфіденційності кінцевого власника та отримання контрольного пакета акцій підприємства.
2. Відсутність обов'язкової звітності за стандартами бухгалтерського обліку; мінімальні вимоги до статутного капіталу.
3. Збереження статусу міжнародної бізнес-компанії (IBC).
4. Отримання прибутку у твердій валюті, що зберігається в надійних банках, розташованих у стабільних державах.
5. Доступ до ефективної та відносно недорогої банківської інфраструктури.

Офшорні зони зазвичай класифікують на дві основні групи: з повною офшоризацією та з податковою офшоризацією [21].

Повна офшоризація передбачає звільнення компаній від обов'язкового подання фінансової звітності, а також сплату мінімальних податків — у вигляді незначних відсотків або фіксованих платежів. У деяких юрисдикціях підприємець може бути повністю звільнений від оподаткування. Прикладами таких територій є Домініка, Кіпр, Британські Віргінські острови, Беліз, Сейшельські острови, а також Федерація Сент-Кітс і Невіс.

Податкова офшоризація передбачає знижені ставки оподаткування, однак це не звільняє від необхідності ведення бухгалтерського обліку та складання фінансових звітів. До таких юрисдикцій належать Гонконг, Шотландія і Панама.

Окрему групу становлять так звані «**податкові оазиси**» (*Free zones*), розташовані всередині деяких країн. Прикладом є Об'єднані Арабські Емірати, де існують спеціальні економічні зони з пільговим податковим режимом.

Інвестиційна привабливість тієї чи іншої офшорної зони визначається передусім умовами реєстрації компаній, рівнем оподаткування, а також дотриманням конфіденційності. Форум фінансової стабільності, заснований за ініціативи колишнього президента Бундесбанку, сформував рейтинг офшорних юрисдикцій, у якому враховано рівень надійності кожної з них. У таблиці 1.2 представлено порівняльні характеристики офшорних зон та специфіку ведення в них бізнесу відповідно до основних класифікаційних критеріїв.

Таблиця 1.2 – Особливості офшорних зон за класифікаційними зонами

Група	Характеристика та принципи ведення бізнесу
Офшори першої групи: Багами, Панама, Британські Віргінські острови	Офшорна реєстрація в цих регіонах може заощадити на податках і різко зменшити суму податків, комісій і зборів, що підлягають сплаті за транзакції на грошовому та фондовому ринках. Витрати на встановлення зазвичай включають лише найнижчі послуги, необхідні для підтримки секретарського анклаву фактично в документообігу. Офшор відкривається дуже швидко; тобто середній термін становить близько двох тижнів. Високий рівень анонімності дає найкращі результати щодо секретності, оскільки партнери мало знають один про одного під час здійснення операцій з компанією. Солідні організації не дуже схильні мати справу з такими структурами.
Офшори другої групи: Сейшели, Ірландія, Гібралтар	Він пропонує своїм власникам більше шансів вести бізнес із хорошими клієнтами, оскільки демонструє вищий

	<p>рівень довіри. Незалежно від того, чи потрібно подавати звітність, чи ні, зареєстрована офшорна зона (у країні, яка звітує з неї) ділиться інформацією про бізнесменів і фірми, які зберігаються в реєстрі. Більшість у другому наборі любить створення довіри, тому вони дозволяють мати юридичну особу лише на ім'я та основну структуру фірми (а не лише імена власників і звичайну секретарську роботу, як у першій групі офшорних зон).</p>
Офшори третьої групи: Кіпр, США, Великобританія	<p>По суті, ці території тільки частково називаються офшорами. США, наприклад, дає можливість нерезидентам країни не платити федеральні податки з діяльності, не пов'язаної з операціями всередині країни, у разі порушення ж статусу «офшору» втрачається. Англія і досі майстерно побудувала офшорного інститут. Популярною є така схема використання англійських партнерських засобів в Англії, а дія – через яку ведуться операції, – на Кіпрі. Кіпр є вельми привабливим місцем для відкриття офшору через відсутність двостороннього оподаткування компаній.</p>

Джерело: розроблено автором[20-21].

Таким чином, офшорною зоною вважається держава або її окрема територіальна одиниця, де для нерезидентів встановлюються спеціальні податкові пільги, діє спрощений валютний контроль і забезпечується високий рівень фінансової

конфіденційності. Крім того, серед офшорних фінансових центрів виділяють кілька типів. Зокрема, розрізняють так звані *«паперові центри»*, основною функцією яких є зберігання документації при мінімальному або відсутньому обсязі банківських операцій, та *«функціональні центри»*, які активно здійснюють депозитні операції та кредитування.

Серед офшорних фінансових центрів виділяють три основні категорії.

Першою є *нью-йоркська модель*, яка ґрунтується на формалізованих угодах з провідними світовими фінансовими ринками, такими як Нью-Йорк, Токіо та Сінгапур. У межах цієї системи створюються спеціальні рахунки, які працюють незалежно від внутрішнього фінансового ринку і не підлягають певним регуляторним обмеженням, таким як вимоги щодо резервів. Ці центри відрізняються використанням специфічних місцевих податків. Сюди входять корпоративний податок, гербовий збір (наприклад, в Токіо), або оподаткування операцій з цінними паперами (як у Сінгапурі). У той же час на ринках Нью-Йорка та Токіо деякі види податків відсутні.

Другий тип офшорної банківської моделі — *лондонська модель*. Вона функціонує, зокрема, в таких фінансових центрах, як Лондон і Гонконг, де фінансові операції здійснюються без регуляторних обмежень, незалежно від резидентного статусу учасників. У межах цієї моделі офшорні угоди є транзакціями між нерезидентами, але не виокремлені інституційно, оскільки зовнішні та внутрішні операції об'єднані в єдину систему. У таких юрисдикціях, попри офшорний статус ринку, застосовується корпоративне оподаткування, а також можливе оподаткування операцій з цінними паперами.

Третій тип — це так зване *«податкове сховище»*. До цієї категорії належать офшорні фінансові ринки Багамських і Кайманових островів. Основною їх особливістю є повна відсутність оподаткування для нерезидентів: не стягується ні корпоративний податок, ні податки на прибутки від цінних паперів. Натомість застосовуються фіксовані платежі — у вигляді реєстраційних зборів та оплати за

отримання відповідних ліцензій [26, с. 90].

Одним із прикладів ведення міжнародного бізнесу є здійснення офшорних банківських операцій. Це також гарантує зниження податків, банківську таємницю, відсутність банківських обмежень, швидку реєстрацію та заснування банку, швидке проведення банківських операцій, ускладнення та майже неможливість відстеження банківських операцій [28, с.70.]. Для роботи банку в офшорній зоні потрібна одна з трьох ліцензій. Ліцензія типу «А» надається кількома великими компаніями і дає абсолютні права на будь-які операції в будь-якій валюті як з резидентами, так і з нерезидентами. Другий тип ліцензії передбачає різні можливості відповідно до підкатегорій: повна, обмежена та офшорна (таблиця 1.3). Повністю може здійснювати банківську діяльність, але за межами внутрішньої частини офшорної зони. Обмежений має право здійснювати операції лише з країнами та територіями, які вказані в його ліцензії. Офшорні керовані 16 мають повну ліцензію, але працюють на базі основного офшорного банку з повною ліцензією. Ліцензія типу «С» не має широкого поширення. Досить часто адміністративна та основна діяльність банку здійснюється в іншому банку (головному) на базі окремої офшорної зони.

Таблиця 1.3. – Класифікація офшорних банків за видами ліцензій.

Тип банку	Характеристика
Офшорні банки з повною ліцензією типу «В» («необмежені» банки)	Ліцензія надається їм приймаючою країною, що дозволяє здійснювати банківські та/або трастові операції за її межами. Ці банки мають право надавати послуги клієнтам, які знаходяться за межами країни їх заснування.
Офшорні банки з обмеженою ліцензією типу «В» («обмежені» банки)	Ці установи отримують ліцензію на зразок "необмеженого" банку; однак їм дозволено співпрацювати виключно з

	іноземними особами чи корпораціями, зазначеними в їх ліцензії. Як правило, ці банки є найбільш простим варіантом для створення.
Офшорні керовані банки (administered банки, банки «без персоналу»)	Ці установи функціонують в рамках ліцензованого банку, створеного за спеціальною угодою між ними та власником офшорного банку. Створення такого банку вимагає отримання відповідної ліцензії.

Джерело: складено за даними Вергун В. А. Глобальний рівень [58].

Фінансові та інвестиційні фінансові фонди один із видів ведення міжнародного бізнесу в офшорній зоні. Ці фонди виконують наступні функції: фінансове управління активами конкретної групи компаній (економія податків через оподаткування окремих груп); акумулювання дивідендів від дохідності дочірніх компаній; надання деяких банківських послуг; концентрація активів та інвестиційні послуги; лізинг нерухомості та обладнання; операції факторингу.

Страхові фірми, розташовані в офшорних юрисдикціях, виявляють більшу гнучкість щодо передумов страхування, зберігають конфіденційність щодо приватної інформації та вимагають зменшених капітальних витрат на страхові операції. Для роботи в якості постачальника страхових послуг необхідно отримати ліцензію. Це може мати форму внутрішньофірмової страхової ліцензії, за якої організація сегментується на групи, які страхують окремі сегменти всередині компанії, або ліцензії на перестраховування, яка полегшує більш надійний переказ капіталу та коштів із менш прибуткових офшорних регіонів.

Офшорні юрисдикції є привабливим інструментом для значної кількості незаконної діяльності, серед яких: переміщення валюти та різних цінностей за кордон з подальшим використанням та іншими функціями (табл.1.4). За даними ДПАУ щорічно в Україні «відмивається» приблизно 35% відсотків коштів від

загального ВВП, а більша частина з них робить це за рахунок обминання податків, виводячи кошти на офшорні рахунки [33].

Таблиця 1.4 - Функції офшорних компаній.

Функція	Опис
Фінансове управління активами конкретної групи компаній (але безпосередньо не входять до її складу)	Ці фірми консолідують прибутки групи, тому використання офшорної організації може призвести до переваг, отриманих від економії податків.
Акумуляування дивідендів, що надходять від своїх дочірніх компаній	Отримання максимальної вигоди від податкових кредитів
Надання ряду банківських послуг	В тій мірі, в якій дозволяє законодавство конкретних офшорних юрисдикцій
Концентрація фінансових активів та інвестиційна діяльність, в тому числі:	Придбання і продаж акцій, облігацій та інших цінних паперів. Придбання матеріальних і нематеріальних активів, об'єктів, нерухомості, покупка землі і т.п.
Здійснення операцій лізингу нерухомого майна та обладнання	Зосередження в офшорній фінансовій структурі такого роду активів дає подальшу можливість репатріації їх на батьківщину за допомогою надання їх у лізинг
Проведення операцій факторингу	Операції фінансової комісії передбачають передачу клієнтом дебіторської заборгованості факторинговій компанії для швидкого отримання значної частини платежу.

Джерело : розроблено автором за даними [58] .

Отже офшорні зони є досить актуальними у світовій економіці, оскільки саме тут підприємству пропонуються найсприятливіші умови податкового планування, а також оптимізація податкового навантаження, забезпечення фінансової

конфіденційності та спрощення вимог до звітності. Саме звідси підприємства, які прагнуть заощадити свої витрати та захистити свої активи, схильються до офшорних адрес.

Проте, з іншого боку, надмірне використання офшорних інструментів може призвести до проблем ухилення від сплати податків, відмивання грошей та збитків для державного бюджету. Таким чином, офшорний бізнес є мультипризматичним явищем, яке полягає в тому, що економічні вигоди, які він обіцяє, мають відбуватися паралельно із загрозами для країн, а також для міжнародної фінансової системи

1.3 Запровадження механізмів міжнародно-правового регулювання офшорного бізнесу

Офшорні механізми стали поширеними корпоративними інструментами, які сприяють ефективному управлінню міжнародними операціями. Використовуючи стратегії податкового планування, які використовують офшорні схеми, компанії можуть суттєво зменшити свої податкові зобов'язання та перенаправити ці ресурси на подальший розвиток.

Бажання отримати не лише прямі податкові переваги, але й інші відмінні елементи, пов'язані з офшорним бізнесом, такі як чудове податкове планування та шанована репутація та надійність офшорної структури, є причиною використання офшорних механізмів у європейському оподаткуванні. Процес офшоризації є дуже суперечливим. Хоча співпраця з офшорними юрисдикціями дозволяє підприємствам підвищити податкову ефективність, вона водночас призводить до неконтрольованої втечі капіталу з країни, що негативно впливає на економіку цих країн. На даний момент основною мотивацією використання офшорних структур є відмивання грошей, що становить дедалі більшу загрозу для національних економік і, як наслідок, для фінансової безпеки [43]. Раніше компанії, які займалися офшорною практикою, оптимізувати податки, пов'язані з виробництвом і продажем товарів і послуг в країні-імпортері; однак податкові

гавані зараз переважно використовуються для полегшення відпливу капіталу.

Основну загрозу стабільності світової економіки становить швидкий відтік капіталу, який суттєво впливає навіть на найрозвиненіші країни, які характеризуються стабільною економікою та розумним податковим середовищем. Кошти перераховуються з цих країн у країни з меншою економічною стабільністю, де існує більш привабливий інвестиційний клімат.

Сьогодні схема офшоризації поширилася на більшість країн світу. Згідно з даними Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), держави втрачають близько 20 трильйонів доларів США щороку через застосування офшорних методів. Ця сума дорівнює приблизно 10% світового валового продукту. Це викликає велике занепокоєння серед міжнародної спільноти, яка активно прагне знайти нові способи боротьби з негативними наслідками офшорного бізнесу. Світ поступово переходить до етапу деофшоризації — всесвітнього процесу, що має на меті обмежити використання офшорних схем. Міжнародне право в цій області регулюється за допомогою міжурядових організацій, здебільшого з числа економічно розвинутих країн, які страждають найбільше від податкових ухилень.

Зокрема, такими організаціями, як Європейський Союз, Організація Об'єднаних Націй і ОЕСР, впроваджуються заходи для гармонізації податкових систем та обміну інформацією з метою зменшення витоку капіталу. Основну роль у цьому процесі виконує ОЕСР, заснована в 1961 році. Хоча вона не володіє правовими важелями впливу, її рекомендації лягли в основу податкової політики багатьох країн.

Один із важливих аспектів боротьби з агресивним податковим плануванням є ініціатива BEPS (Base Erosion and Profit Shifting — "розмивання податкової бази та уникнення сплати податків"). Ця ініціатива, котра включає 15 напрямів, має на меті протистояти транснаціональним компаніям, що експлуатують різниці в національних податкових системах. BEPS передбачає реалізацію механізмів, які забезпечують прозорість, обмін інформацією та запобігають штучному

перенесенню прибутків в юрисдикції з низькими податками. Крім того, ініціатива має на меті створення стабільного і передбачуваного податкового середовища для бізнесу [43; 44].

Значну роль у протидії фінансовим зловживанням відіграє Група розробки фінансових заходів по боротьбі з відмиванням грошей (FATF). Цей впливовий міжурядовий орган був заснований у 1989 році завдяки ініціативі країн "Великої сімки". ФАТФ створює міжнародні норми для боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму та іншими загрозами фінансовій безпеці. Її рекомендації вважаються світовим стандартом і активно впроваджуються у закони різних країн.[45].

Основні заходи, які рекомендують ОЕСР і FATF у межах міжнародної деофшоризації, включають:

- запровадження законодавства про **контрольовані іноземні компанії (КІК)**, що ліквідує податкові вигоди від використання офшорів;
- розширення доступу податкових органів до банківської інформації та звітності щодо закордонних операцій резидентів;
- внесення до угод про уникнення подвійного оподаткування положень щодо обміну інформацією та співпраці між податковими службами;
- розробку принципів ефективного податкового адміністрування.

Особливої уваги заслуговує **концепція CFC (Controlled Foreign Company)**, яка передбачає, що прибутки іноземних компаній, контрольованих резидентами певної країни, включаються до бази оподаткування цих резидентів. Такий підхід унеможливорює уникнення оподаткування шляхом прямого використання офшорних компаній для акумулювання доходів [46].

Сучасні правила оподаткування контрольованих іноземних компаній (КІК), які є невід'ємною частиною ініціативи BEPS, служать потужним механізмом боротьби з міжнародними ухиленнями від сплати податків, пов'язаними з офшоризацією

підприємств. Ці правила, які називаються правилами проти відстрочки та ухилення від сплати податків, встановлюють цілі, пов'язані з фіскальною політикою та інформацією про контроль, ідентифікують «контролюючу компанію КІК» і розмежовують оподатковуваний прибуток КІК.

Рада з фінансової стабільності (FSB) є ще однією структурою, яка відіграє значну роль у формуванні міжнародної правової бази, що регулює офшорні механізми. Створена промислово розвиненими країнами Великої двадцятки під час Лондонського саміту в квітні 2009 року, головна мета FSB полягає в тому, щоб визнати недоліки, пов'язані з глобальною фінансовою стабільністю, і сформулювати, а також забезпечити дотримання наглядової та регуляторної політики в цій сфері.

Дії держав у боротьбі з несправедливою податковою політикою координує РФС. РФС стверджує, що офшорні юрисдикції зобов'язані дотримуватися міжнародних стандартів щодо фінансового регулювання, прозорості та співпраці з урядами країн, які запроваджують високі податкові ставки. Якщо ці офшорні юрисдикції не виконають вимог, вони можуть зіткнутися з санкціями, які можуть включати зобов'язання повернути фінансову допомогу, отриману від МВФ та інших міжнародних фінансових установ. Крім того, РФС сформулювала комплекс заходів для офшорних юрисдикцій, спрямованих на приведення національного законодавства у відповідність з міжнародними стандартами.

Регулюванням офшорних механізмів займається і Євросоюз. В межах ЄС можна виділити кілька окремих сфер антиофшорного регулювання: узгодження податкової політики та оподаткування доходів за кордоном; усунення несправедливої податкової конкуренції; зусилля по боротьбі з відмиванням грошей; заходи щодо стримування втечі капіталу [48].

Сьогодні політика Європейського Союзу стосовно офшорних схем постійно змінюється, і в багатьох ситуаціях ці зміни ускладнюють діяльність офшорного бізнесу. Європейський Союз активно реалізує нові законодавчі ініціати, що мають на

меті уніфікацію податкової системи та введення податку на репатрійовані доходи. Важливим фактором, що прискорив міжнародну боротьбу з офшоризацією економіки, стало нещодавнє розкриття великих обсягів інформації журналістами. Цю подію назвали «Pandora Papers».

Цей обсяг документів виявив фінансові операції в офшорах, що стосуються сотень представників глобальної політичної та бізнесової еліти. Серед них — понад 330 політиків з близько 100 країн. До опублікованих документів потрапили банківські виписки та матеріали, що підтверджують право власності на активи, які знаходяться у юрисдикціях з вигідними умовами конфіденційності. Серед таких територій — Британські Віргінські острови, Беліз, Панама, Південна Дакота, Самоа та Сейшели, Льські острови та інші. Публікація цих матеріалів викликала виникнення кількох важливих питань, які незабаром стануть предметом особливої уваги міжнародних фінансових установ і політичних інституцій.

Україна прагне приєднатися до світового руху до деофшоризації, про що свідчить законодавчий документ «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо запобігання розмиванню бази оподаткування та переведення прибутку в офшорні зони», який був зареєстрований у Верховній Раді України у 2016 році та визначає імплементацію правил KİK. Приєднавшись до Плану BEPS, Україна зобов'язалася забезпечити виконання Мінімального стандарту Плану дій BEPS, який включає чотири обов'язкові заходи із п'ятнадцяти запропонованих. Такими заходами є: п'ятий захід, спрямований на боротьбу з податковими зловживаннями, пов'язаними із застосуванням особливо шкідливих режимів оподаткування (протидія шкідливій податковій практиці); шостий захід, спрямований на запобігання зловживанням у застосуванні конвенцій про уникнення подвійного оподаткування (запобігання зловживанням податковими угодами); тринадцятий захід, спрямований на посилення вимог існуючих національних правових норм щодо документації з трансфертного ціноутворення (документація з трансфертного ціноутворення та звітність по країнах); та чотирнадцятий захід, спрямований на підвищення ефективності механізмів вирішення спорів між країнами щодо

застосування угод про уникнення подвійного оподаткування (розв'язання транскордонних податкових спорів).

Зменшення принаймні на третину відпливу капіталу внесло б до бюджету додаткові 2,6 мільярда доларів. Ці додаткові кошти, які в ідеалі вже мали б бути включені до державного бюджету, дозволили б погасити державний борг у відносно короткий проміжок часу та покращили б ситуацію з ВВП, забезпечивши таким чином певну стабільність економіці. Очікується, що ця економічна стабільність призведе до меншої волатильності обмінного курсу та зниження рівня інфляції. Крім того, комплексне підвищення цих показників позитивно сприятиме фінансовій безпеці України.

Програма, спрямована на деофшоризацію української економіки, має дотримуватися кількох фундаментальних принципів: по-перше, має відбутися суттєве покращення умов ведення економічної діяльності, що потребує як інституційних, так і політичних реформ; по-друге, важливо посилити відповідно до міжнародних стандартів відповідальність за порушення податкового законодавства; по-третє, має бути забезпечена прозорість усіх суб'єктів господарювання, які діють на території України; по-четверте, має відбутися вихід на якісно новий рівень міжнародної співпраці щодо обміну податковою інформацією та виявлення податкових порушень.

Офшорні юрисдикції служать унікальним механізмом стимулювання інвестиційної діяльності та збільшення доходів в економічно проблемних регіонах, при цьому економічні переваги реалізуються через розширення податкової бази та полегшення податкового тягаря. На жаль, очевидно, що офшорний сектор світової фінансової системи наразі виступає каталізатором криз, впливаючи не лише на світову економіку в цілому, а й на національні економіки країн, що розвиваються в ринкових і соціальних рамках.

Це явище пояснюється зростаючою складністю сучасного ландшафту офшорних компаній, який більше не можна сприймати виключно через призму різних

незалежних націй, які здійснюють свої суверенні повноваження для прийняття власного законодавства та впровадження податкових структур. Необхідно також визнати, що кілька мереж впливу, керованих головним чином провідними світовими державами, зокрема Великою Британією та США, формуються. Ці мережі тісно взаємодіють одна з одною.

Наразі міжнародне співтовариство активно займається проблемою відмивання грошей в офшорних юрисдикціях. Такі організації, як ОЕСР і FATF, серед інших, проводять жорстку політику боротьби з офшорами, спрямовану на контроль і регулювання руху коштів, тим самим перешкоджаючи їх витоку в офшори. Ці міжнародні інституції надають рекомендації, спрямовані на внесення змін до національного законодавства, прийняття податкових конвенцій, сприяння обміну фінансовою інформацією між країнами, посилення міжнародного співробітництва та боротьби з незаконним відмиванням грошей. Світ вступає в епоху прозорості (повної прозорості) з появою 15 правил BEPS, автоматичного обміну інформацією між податковими юрисдикціями в усьому світі та різноманітних інших заходів, спрямованих на обмеження поширеності офшорів на світовому фінансовому ринку.

На мою думку, для успішного вирішення питань, що стосуються міжнародно-правового регулювання офшорних механізмів, необхідно створити єдину міжнародну організацію. Ця структура займалася б координацією та контролем у цій галузі. Вирішення цього питання могло б відбутися, зокрема, через ухвалення спеціальної резолюції Генеральної Асамблеї ООН.

Для забезпечення належного функціонування міжнародного регулятора офшорних механізмів доцільно передбачити делегування йому таких основних функцій:

1. Формування переліку офшорних юрисдикцій відповідно до критеріїв, визначених міжнародною спільнотою;
2. Створення та ведення єдиного реєстру юридичних осіб, зареєстрованих в офшорних зонах;

3. Здійснення обміну податковою інформацією з національними контролюючими органами країн, компанії яких зареєстровані в офшорних юрисдикціях;
4. Регулювання фінансових трансакцій офшорних компаній задля забезпечення прозорості за умов збереження принципу банківської таємниці;
5. Встановлення єдиної ставки оподаткування для компаній, які здійснюють операції з офшорними структурами.

Міжнародне співтовариство має суперечливе ставлення до офшорних механізмів. З одного боку, вони є привабливим інструментом для інвестування та підтримки національної економіки, а з іншого, та сама установка може створювати умови для грошових мулів, ухилення від сплати податків та втечі капіталу. У процесі офшорні механізми можуть створювати конкурентні переваги для деяких юрисдикцій, а міжнародна податкова конкуренція, яка виникає в результаті між ними, призводить до більш ефективної модернізації національних податкових систем у залучених країнах.

РОЗДІЛ 2 РОЗВИТОК ОФШОРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ГЛОБАЛЬНУ ЕКОНОМІКУ

2.1 Динаміка розвитку офшорної діяльності підприємств на світовому ринку

Фінансова таємниця залишається визначальною рисою офшорних фінансів. Секретність юрисдикції - країни, які надають можливість нерезидентам приховувати свою особу та свої статки від верховенства права, приваблюють дедалі більший обсяг фінансових активів, що належать заможним людям. Фінансова таємниця не лише дозволяє окремим особам зловживати своїми податковими обов'язками та відмивати гроші - вона зберігає наркокартелі вигідними, торгівлю людьми - прибутковою, а фінансування тероризму - можливим.

Згідно з даними, які були опубліковані в 2020 році організацією UNCTAD (Конференція ООН з торгівлі та розвитку), на кінець 2019 року в світі було зареєстровано більше 400 тис. офшорних компаній[49].

Будь якій компанії необхідний надійний банк для розрахунків та зберігання коштів. Враховуючи дані останніх 5 років, міжнародні компанії більш за все надають переваги Швейцарській і Гонконгській офшорним юрисдикціям, де в кожній зберігаються приблизно по 530 млрд.дол. У топ 5 входять Сінгапур, Люксембург, та Кайманські острови. На тлі топ 4 офшорних юрисдикцій, ми можемо спостерігати стрімке щорічне зростання, що не скажеш про Кайманські острови. Вони втратили 139 млрд. дол. лише за 5 років і тенденція схожа на продовження цього тренду.

Таблиця 2.1 - Обсяги активів в офшорних зонах у 2020–2024 рр., млрд дол. США.

Рік	Швейцарія	Гонконг	Сінгапур	Люксембург	Кайманські острови
2020	515	300	196	210	180
2021	534	313	218	180	150

2022	550	320	230	170	145
2023	562	330	245	160	140
2024	580	345	260	150	135

Джерело: розроблено автором із даних BCG Global Wealth Report за 2020-2024 рр .

За кількістю зареєстрованих офшорних компаній найбільше їх знаходиться в країнах, що відомі своєю низькою податковою ставкою та відкритістю до іноземних інвесторів. Найпопулярнішими юрисдикціями для реєстрації офшорних компаній є Британські Віргінські острови (понад 90 тис. компаній), Гонконг (понад 100 тис. компаній), Також велику кількість офшорних компаній зареєстровано в США та Швейцарії (близько 50 тис. компаній)[49]. Через глобальні податкові зловживання з боку транснаціональних корпорацій та заможних громадян країни втрачають загалом 483 мільярди доларів податків на рік. Згідно з останнім звітом Tax Justice Network «State of Tax Justice 2024», щороку країни світу втрачають 492 мільярди доларів США через глобальні податкові зловживання. Ці втрати поділяються наступним чином:

- 1. 347,6 млрд дол. США — втрати від транснаціональних корпорацій, які переводять прибутки в офшорні зони для зменшення податкових зобов'язань.
- 2. 144,8 млрд дол. США — втрати від багатих осіб, які приховують свої статки в офшорах.

Таблиця 2.2 - Податкові втрати окремих країн у 2024 році, млн дол. США.

Країна	Втрати, млн дол. США
США	113,489
Сполучене Королівство	52,029
Німеччина	43,726
Франція	41,337
Індія	16,830
Україна	436

Джерело: складено автором на основі даних [59].

Ці дані свідчать про зростання проблеми у порівнянні з попередніми роками. Наприклад, у 2023 році загальні втрати становили 480 млрд дол. США, з яких 311 млрд дол. США були пов'язані з транснаціональними корпораціями, а 169 млрд дол. США — з ухиленням багатих осіб.

Однак неможливо оцінити непрямі втрати від корпоративного податку на рівні країни з однаковою точністю, використовуючи дані звітності ОЕСР по країнах. Непрямі втрати, або побічні витрати, виникають як побічний ефект від прямих втрат, коли уряди знижують законодавчо встановлені та ефективні ставки корпоративного податку, щоб протистояти прямим втратам від зловживань у сфері корпоративного оподаткування, помилково вважаючи, що це привабить транснаціональні корпорації і навіть збільшить податкові надходження до бюджету. Це переконання, яке часто називають "податковою конкуренцією", суперечить численним доказам, які що це призводить до ще більшого зниження податкових надходжень для всіх урядів - отже, таку практику правильніше називати тому таку практику правильніше називати "гонкою на зниження". Зниження ставок корпоративного податку впливає як на діяльність транснаціональних корпорацій, так і на національні компанії, а отже, зменшує податкові надходження до бюджету в цілому.

За даними Міжнародного консорціуму журналістів-розслідувачів (ICIJ), Україна має відносно малу присутність у глобальній офшорній мережі. Лише 0,23% вузлів, або 1 689 з 719 000, безпосередньо пов'язані з Україною (частка ВВП країни у світовому ВВП становить близько 0,12%), яка пов'язана через 0,25% зв'язків (3095 з 1,3 млн).

Таблиця 2.3 - Кількість зв'язків у глобальній офшорній мереж.

Країна	Кількість зв'язків	Частка у глобальній мережі, %
Гонконг	103 220	14,3%

Віргінські острови	88 516	12,3%
Китай	66 208	9,2%
Швейцарія	47 219	6,6%
Великобританія	30 591	4,3%
Україна	3 095	0,25%

Джерело: складено автором на основі даних [60].

Відкритість світових ринків не завжди виявляється взаємною та рівною. Часто розвинені країни відкривають свої ринки для товарів та послуг країн, що розвиваються, але при цьому не надають доступу до своїх ринків праці та інвестицій. Це може призвести до деіндустріалізації в розвинених країнах і переміщення робочих місць у напрямку країн з низькою витратністю праці, що також негативно вплине на кількість вакансій у відомих економіках.

The Global Financial Centres Index (Індекс глобальних фінансових центрів, GFCI) протягом останніх років публікує дві доповіді на рік, що відображають процес розвитку та рейтинг головних фінансових центрів країни(табл. 2.3)

Таблиця 2.4 -ТОП-20 світових фінансових центрів за індексом GFCI (GFCI 25 vs GFCI 24).

Фінансовий центр	GFCI 25 (рейтинг)	GFCI 24 (рейтинг)	Зміна в рангу	Зміна в рейтингу
Нью-Йорк	794	788	0	+6
Лондон	787	786	0	+1
Гонконг	783	783	0	0
Сінгапур	772	769	0	+3
Шанхай	756	766	0	-10
Токіо	756	746	0	+10
Торонто	755	728	+4	+27
Цюрих	739	732	+1	+7
Пекін	738	733	+1	+5
Франкфурт	737	730	+1	+7

Сідней	737	734	-1	+3
Дубай	733	722	+3	+11
Бостон	732	725	-1	+7
Шеньчжень	731	726	-2	+5
Мельбурн	729	699	+5	+30
Сан-Франциско	727	724	-1	+3
Лос-Анджелес	726	723	-1	+3
Монреаль	724	692	+6	+32
Ванкувер	719	707	+1	+12
Чикаго	717	717	-3	0

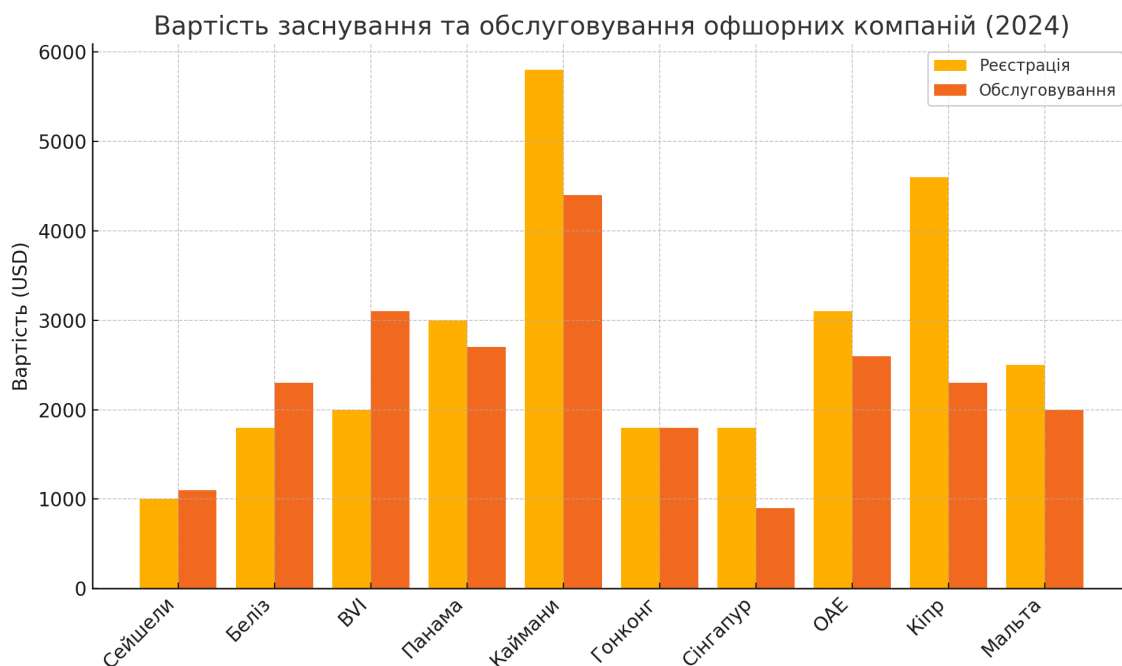
Джерело: офіційні звіти Global Financial Centres Index (GFCI).

Аналіз інвестиційного ринку останніх років показує помітне уповільнення темпу розвитку головних ринків світу. Японія отримала спад 1.3% незважаючи на депозитні портфелі. Проте Азія(крім Японії), показала значні, а, інколи, рекордні темпи розвитку. Але пониження темпів зумовлено економічними невдачами ведення Китаєм торговельної війни з США. У Східній Європі багатство зросло за рахунок нарощення капіталів Чехії, Польщі та Румунії. А в Північній Європі темпи розвитку Німеччини та Франції, перекрыли повільний розвиток Італії та Португалії. Популярність офшорного бізнесу також зменшується. Витрати на офшорний бізнес у 2024 р. у середньому зменшились втричі, порівнюючи витрати попередніх років. Такий спад популярності пояснюється загальним уповільненням багатства доходу і світовому масштабі.

Офшорні зони – привабливий інструмент для невеликих країн, або для країн з погано розвиненою промисловістю. Країни підвищують власне ВВП, при цьому, майже, не витрачаючи власні ресурси. Існує багато різних схем для ведення офшорного бізнесу, що дозволяють власникам знижувати витрати на оподаткування, а власникам офшорів збільшувати ВВП власних країн. Проте, не всі офшорні зони є надійними. Так, чим вище є репутація і надійність офшорної

юрисдикції, тим більші витрати компанії для її компанії та обслуговування (світові стандарти документообігу, аудити, бухгалтерія)(рис. 2.1).

Рисунок 2.1 - Вартість заснування та обслуговування офшорних компаній у 2024 році.

Джерело: складено автором за даними Offshore Protection, Confiduss, IBCFAQs, Freeman Law (2024).

Кожна окрема країна самостійно затверджує списки офшорних зон, тому змінюються і додаткові фінансові та правові норми. Питання регулювання стосується кожної з країн, бо саме через використання резидентами їх країн офшорних зон, державний бюджет втрачає велику суму, через ухилення від податків

У сучасному світі переміщення виробництва стало звичним явищем у глобальній економіці. Один із ключових термінів, що використовуються для опису цього явища — «офшоринг». Він позначає процес перенесення виробничих потужностей з розвинених країн у країни з нижчими витратами на працю, податковими пільгами або меншими регуляторними вимогами. Поряд із цим використовується поняття «офсорсинг» — заміна внутрішньої робочої сили

іноземною. Водночас термін «аутсорсинг» означає передачу окремих функцій або процесів зовнішнім підрядникам — наприклад, облік, ІТ-підтримка, логістика тощо. Важливо розрізняти ці поняття, адже не всі процеси переміщення виробництва підпадають під категорію аутсорсингу.

Іншим важливим явищем є «решоринг» — повернення виробництва на національний ринок. Його складовими є бекшоринг — повернення виробництва з-за кордону в межі країни, та ніршоринг — переміщення виробництва до сусідніх країн з доступною робочою силою, зберігаючи при цьому якість та технічну експертизу. Наприклад, американські компанії можуть обирати Мексику чи Канаду як альтернативу офшорингу до Азії. Угоди про вільну торгівлю, такі як NAFTA та її сучасна версія USMCA, спрощують таку співпрацю. Зокрема, дослідження показують, що 40% експорту з Мексики до США містить американські компоненти, тоді як у випадку Китаю — лише 5%.

Це свідчить про тісні економічні зв'язки в межах регіональних торгових блоків. Решоринг особливо активний у галузях виробництва техніки, електроніки, транспорту. Відомі приклади — General Electric, Whirlpool і Ford, які частково повернули виробництво в США. Таким чином, реофшоризація виступає важливою частиною реіндустріалізації: вона дозволяє знижувати логістичні витрати, покращувати контроль за якістю і зменшувати залежність від зовнішніх постачальників. Цей процес може статися під час зміни геополітичної ситуації, впровадження нових регуляторних вимог, а також через зростання витрат на транспортування товарів з-за кордону.

Реофшоризація є складовою частиною стратегії розвитку економіки багатьох країн, яка має на меті збільшення виробництва на вітчизняних підприємствах, створення нових робочих місць та підвищення економічної активності в країні. Саме політика реіндустріалізації, спрямована на підвищення конкурентоздатності та підтримку внутрішнього виробництва, може стати джерелом зростання

виробничого сектора в структурі ВВП країни. Це, у свою чергу, може стимулювати реалізацію процесу реофшоризації, тобто повернення виробництва на вітчизняні майданчики. Крім того, розвиток переробного виробництва може стати стимулом для розвитку інших секторів економіки, таких як транспорт, логістика, інжиніринг тощо. Однак варто зазначити, що реіндустріалізація та реофшоризація можуть мати як позитивні, так і негативні наслідки, і потребують ретельного аналізу та оцінки ризиків.

У 2012 році компанія Apple оголосила про плани повернути частину виробничих функцій на територію США, а в 2013 році з'явилися перші «маки» з тавром «Made in USA». Це є прикладом реофшоризації (решорингу) - процесу повернення виробництва з-за кордону на вітчизняну територію. Після років виробництва продукції Apple в Китаї, компанія вирішила знову виробляти деякі компоненти для своїх пристроїв в США. Це було зроблено з метою зниження часу доставки товарів до клієнтів в США, а також зменшення ризиків, пов'язаних з копіюванням інтелектуальної власності та недостатньою якістю продукції, яка виготовлялася на сторонніх заводах в Азії. Наприклад, Завод Apple у місті Меса (Арізона) був відкритий в 2013 році як центр з монтажу та ремонту комп'ютерів Mac Pro. Згодом, у 2014 році, Apple анонсувала, що будує новий дата-центр у цьому ж місті, який запусився в експлуатацію в 2016 році. На підприємстві працюють понад 2 тисячі осіб. На даний момент, Mac Pro - це єдиний персональний комп'ютер від Apple, який виробляється на території США. Виробництво Mac Pro на заводі в Техасі було оголошено в 2013 році, але модель, яка виготовлялася на тому часі, була випущена в 2019 році. Справді, Mac Pro - це дуже дорогий та складний пристрій, який вимагає високої кваліфікації робітників для його виробництва. Однак, Apple також виробляє на території США і деякі компоненти для своїх інших пристроїв, такі як сенсорні екрани, корпуси та декілька інших деталей.

Офшорна діяльність сприяє скороченню витрат і підвищенню конкурентоспроможності компаній; однак було б розумно діяти в межах закону та

встановлених етичних стандартів. Безумовно, рівень технологій і комунікацій неодмінно призведе до деякого збільшення офшорної діяльності. Сучасні технології дозволяють компаніям працювати з будь-якої точки світу; отже, бізнес може бути розташований в офшорних зонах. Наприклад, за допомогою інтернету, хмарних технологій і програмного забезпечення можна виконувати операції та роботу в бізнесі, не обов'язково перебуваючи фізично на робочих місцях. Це дозволяє підприємствам легко розміщувати свої центри обробки даних та іншу важливу інфраструктуру в офшорних місцях.

Це ще більше спростить і покращить доступ між країнами, з'єднавши їх одна з одною за допомогою розвинутих систем перевезень і переміщення, які прискорюють і забезпечують ефективну доставку товарів і послуг з однієї точки світу в іншу. Усе це змусить фірми зосередитися на тому, що вони можуть робити найкраще, скорочуючи поточні та будь-які інші витрати, що в кінцевому підсумку підвищить їх прибутковість і конкурентоспроможність на світовому ринку.

Динаміка розвитку офшорного бізнесу на світовому ринку свідчить про стабільне зростання інтересу бізнесу до офшорних юрисдикцій як інструменту оптимізації оподаткування, захисту активів і зниження операційних витрат. Особливо це стосується ІТ-компаній і транснаціональних корпорацій, які бажають оптимізувати управління глобальними фінансовими потоками.

Останні тенденції свідчать про розширення вибору юрисдикцій. У той час як у минулому перевага віддавалася більш класичним офшорним локаціям, таким як Сейшельські острови чи Британські Віргінські острови, тепер усе більше компаній звертаються до країн із кращим становищем і більш відкритим регуляторним середовищем, таких як Сінгапур, Кіпр, Мальта чи ОАЕ. Це також є наслідком зростаючого тиску щодо фінансової звітності та прозорості, який поєднується з бажанням уникати будь-яких ризиків для своєї репутації.

ОЕСР серед інших міжнародних управлінських сил вже вплинула на поведінку компаній. Впровадження ініціатив BEPS, CRS та FATCA змушує бізнес

адаптуватися до нових умов, де пріоритетом є законність та відкритість фінансової діяльності. У зв'язку з цим спостерігається тенденція переходу від традиційних схем ухилення від сплати податків до легальних методів оптимізації оподаткування в юрисдикціях з помірним оподаткуванням і сприятливим інвестиційним кліматом.

Отже, налагодження зовнішньої роботи тепер відзначається не лише її більшою кількістю, але й зміною способів вибору того, де безпека, репутація, юридична гарантія та дотримання світових правил відіграють головну роль.

2.2 Перспективи розвитку офшорних зон в світовій економіці

Перспективи офшорного сектора у світовій економіці багатогранні та залежать від багатьох факторів. Глобалізацію можна визначити як процес зближення національних економік та інтеграції національних економік в єдину світову економічну систему. Цей процес супроводжується збільшенням обсягів зовнішньої торгівлі та міжнародних інвестицій та послабленням обмежень міжнародної торгівлі та руху капіталу, а також більш помітною роллю транснаціональних корпорацій, зміною організації світової структури виробництва та логістики доданої вартості тощо. Основним рушієм глобалізації вважається зростання технологічних можливостей з одночасним зниженням вартості комунікацій, що призводить до підвищення продуктивності в організації виробництва та знижує витрати на ведення бізнесу. Крім того, легкий потік грошей і відкритий продаж акцій сприяють розподілу інвестицій і шансу залучити гроші від зовнішніх інвесторів. Але глобалізація також має погані результати. Це призводить до більшого рівня конкуренції та меншого простору для збереження старих економічних шляхів розвитку. Що в свою чергу призводить до сильного зростання нерівності, низького рівня соціального захисту тощо.

Зростання світової торгівлі є складним питанням, і його потрібно розглядати з належним ставленням до постійно мінливої природи глобальної економіки.

Можна сказати, що за цих умов значною мірою формувалися глобальні ланцюги

вартості та виробничі системи. Країни з дуже низьким рівнем грошей і високими ресурсами, а отже, з низькою вартістю робочого місця, були головними реципієнтами масштабного переміщення не лише виробничого, але й промислового потенціалу з розвинутих країн. Окреслені нижче на початку 2000-х років, таким чином, формували основні ставки всіх інших процесів того періоду: глобальні ланцюги створення вартості та виробничі системи, де різні країни містять різні конкурентні етапи. Наприклад, частина продукту може бути виготовлена в одній країні з низьким рівнем оплати праці, тоді як інша високовартісна деталь остаточного складання може бути виготовлена в іншій країні з низьким рівнем оплати праці.

Насправді в рамках широкомасштабного процесу глобальної інтеграції більш розвинені країни зіткнулися зі складною проблемою зниження конкурентоспроможності власних галузей промисловості при одночасному збільшенні кількості безробітних. Це пов'язано з тим, що не тільки високі технології, але навіть виробництво тих товарів, які зазвичай виробляли добре розвинені країни, можуть займатися слаборозвинені регіони, де була дешева робоча сила. Це призвело до скорочення робочих місць і навіть погіршення соціально-економічного стану в деяких добре розвинених регіонах країни.

Лібералізація зовнішньої торгівлі та зменшення митних і нетарифних обмежень фактично призвели до зростання обсягів транскордонної торгівлі, що, у свою чергу, сприяло розвитку світової економіки. Результати Уругвайського раунду (1986-1994) підписаних угод щодо створення Світової організації торгівлі (СОТ) і стандартизації правил Генеральної угоди з торгівлі послугами (GATS) мали неймовірно великий вплив на розвиток. Таким чином, процеси глобалізації, точніше, лібералізація зовнішньої торгівлі дійсно збільшили інвестиції з розвинутих країн до країн, що розвиваються. Це спричинило трансформацію галузевої структури економіки, скорочення відсотка виробництва в цілому для частини початкової глобалізованої середньої зайнятості, а згодом і середньої зайнятості.

Значна еволюція офшорного бізнесу в глобальній економіці, особливо в країнах, що розвиваються, зумовила необхідність впровадження спеціальних законів і нормативно-правових заходів, що регулюють офшорну діяльність у кількох розвинутих ринкових економіках, включаючи США, Великобританію, Швецію та Німеччину. У цьому контексті видання документів, що регулюють цю сферу, під час Лондонської міжнародної конференції підприємців "Офшор - 2000" стало основним моментом.

Доповідь ООН також торкнулася питання податкових гаваней, стверджуючи необхідність для всіх офшорних фінансових центрів (OFCs): - уніфікувати та встановити мінімальні стандарти регулювання; - запропонувати підтримку у проведенні реформ суб'єктам, які не можуть це зробити самостійно; - запровадити податок на корпорації та фізичних осіб, які користуються послугами OFC, які не дотримуються цих стандартів; - нагляд за офшорними фінансовими операціями всіх податкових гаваней і OFC, відповідальність покладена на Банк міжнародних розрахунків; - виключити банківську таємницю з усіх міжнародних фінансових операцій із застосуванням санкцій до тих OFC, які її не дотримуються; - вимагати від усіх офшорних компаній надавати перевірені фінансові звіти та розкривати інформацію про свого кінцевого бенефіціара; - призначити генерального директора зі світовим досвідом роботи банківським контролером в офшорній групі.

У листопаді 2000 року Європейський Союз прийняв революційне рішення щодо боротьби з капіталом, набутим злочинним шляхом, розширивши свої заходи, включивши скасування банківської таємниці. Офшорні фінансові центри отримали повноваження привести своє законодавство у відповідність із нещодавно встановленими правилами ЄС.

Основний зв'язок між усіма цими вимогами стосується еволюції офшорних центрів, які спочатку були створені для законного ухилення від сплати податків, але певною мірою перетворилися на «пральні для відмивання брудних грошей».

Міжнародна група з боротьби з відмиванням грошей (FATF) відіграє вирішальну роль у регулюванні офшорного бізнесу. Заснована в липні 1989 року під час саміту G7, ця незалежна організація охоплює не лише країни-учасниці, а й міжнародні організації, такі як Європейська комісія та Рада співробітництва арабських держав Перської затоки. У 1990 році FATF сформулювала 40 рекомендацій, спрямованих на досягнення своєї основної мети. Згодом, у 1996 році, ці рекомендації були переглянуті, щоб врахувати зміни у вирішенні проблеми відмивання грошей. FATF постійно контролює дотримання цих рекомендацій її країнами-членами та співпрацює з міжнародними фінансовими установами, зокрема з МВФ та Світовим банком.

У 2000 році FATF опублікувала звіт щодо країн і територій, які не співпрацюють з нею в боротьбі з відмиванням грошей, які називаються країнами або територіями, які не співпрацюють (NCCT). У цьому звіті викладено основні критерії, які використовуються для ідентифікації NCCT. Основними серед цих критеріїв є недоліки у фінансовому регулюванні, які охоплюють недостатній або відсутній нагляд і регулювання фінансових установ, а також невідповідні правила, що регулюють ліцензування та створення таких установ, включаючи відсутність ефективних законів і угод між наглядовими органами та фінансовими установами. Крім того, у звіті розглядаються юридичні бар'єри та виклики для міжнародної співпраці, особливо підкреслюються закони, які перешкоджають транскордонному обміну інформацією між організаціями, які займаються боротьбою з відмиванням грошей, з різних країн, а також недостатнє виділення ресурсів, спрямованих на виявлення та запобігання відмиванню грошей.

У серпні 2002 року до країн і територій, які не співпрацювали з Групою розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) як до країн і територій, що не співпрацювали (NCCT), належали Острови Кука, Домініка, Єгипет, Гренада, Гватемала, Індонезія, Маршаллові Острови, М'янма, Науру, Нігерія, Філіппіни, Ніуе та Сент-Вінсент і Гренадини. Зокрема, Угорщина, Ізраїль,

Ліван, Сент-Кітс і Невіс були виключені з цього списку в 2002 році, а потім Україна в 2003 році.

Регулярні зустрічі проводяться чотирма регіональними групами, які представляють Америку, Азіатсько-Тихоокеанський регіон, Європу, Африку та Близький Схід, щоб розглянути обставини, що стосуються країн і територій, які не відповідають вимогам FATF. Завдяки активній співпраці з FATF Україна у 2003 році стала повноправним членом цієї міжнародної організації.

У квітні 2002 року FATF оприлюднила документ, в якому викладено методи, що використовуються для фінансування тероризму, і підходи до визнання такої діяльності. До цього, у лютому 2002 року, FATF скликала спеціальний форум, присвячений цьому питанню, в якому взяли участь країни-члени, регіональні відділення організації та дев'ять міжнародних організацій. FATF розширює своє членство та активно впроваджує заходи для підтримки регіональних організацій, які переслідують подібні цілі, як і FATF.

Ці організації діють у різних регіонах: Карибська група розробки фінансових заходів (CFATF) працює в Карибському басейні; Азіатсько-Тихоокеанська група з відмивання грошей (APG) активно працює в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні; Спеціальний комітет експертів з оцінки заходів протидії відмиванню грошей (PC-R-EV) діє в Європі; Східно- та Південно Африканська група по боротьбі з відмиванням грошей (ESAAMLG) обслуговує Східну та Південну Африку; у Південній Америці присутня Південноамериканська група розробки фінансових заходів. Крім того, офшорна група банківського нагляду також працює в рамках FATF.

Починаючи з липня 2000 року, FATF розширила свою співпрацю як з МВФ, так і зі Світовим банком. У 2001 році ці інституції започаткували спільну ініціативу, відому як МВФ/Світовий банк Оцінка фінансового сектора, спрямовану на посилення зусиль проти відмивання грошей у всьому світі. Крім того, вони розробили структуру для координації технічної допомоги країнам, які

впроваджують заходи щодо боротьби з відмиванням грошей і фінансуванням тероризму.

У співпраці з різними міжнародними та регіональними організаціями Управління ООН з контролю за наркотиками та запобігання злочинності заснувало Глобальну програму боротьби з відмиванням грошей. Після початкової директиви, виданої в 1991 році, Європейський Союз випустив другу директиву, спрямовану на боротьбу з відмиванням грошей, у грудні 2001 року, відому як Директива ЄС про боротьбу з відмиванням грошей.

Загалом реакцію офшорних центрів на агресивні дії розвинених держав можна розділити на дві окремі групи. До першої групи належать давні та авторитетні офшорні юрисдикції, такі як Багамські острови, Кайманові острови, Кіпр, Мальта, Маврикій та ін., які намагаються підтримувати свою шановану репутацію всіма можливими засобами. Ці території зосереджені на поступовому приведенні законодавчої бази до більш цивілізованих стандартів, впровадженні заходів щодо боротьби з відмиванням грошей та ліквідації сумнівних компаній. І навпаки, друга група складається з відносно нових офшорних центрів, які нещодавно вийшли на цей прибутковий ринок і активно прагнуть залучити клієнтів різними способами. Вони сприймають офшорний бізнес як життєво важливий засіб виживання в умовах дефіциту природних і людських ресурсів, розглядаючи «атаку» Заходу на цей сектор як невинуватене посягання на їх податкову базу. Наприклад, офшорні юрисдикції в регіонах Тихого та Індійського океанів не наважуються виконувати вимоги G7 та глобальних фінансових установ відкрити свої реєстри для міжнародних експертів та інспекторів. Незважаючи на зусилля Заходу, залишаються численні невирішені проблеми щодо контролю над офшорами.

Останнім часом міжнародні організації та країни приділяють набагато більше уваги питанню використання офшорних зон для ухилення від сплати податків. Це пояснюється тим, що використання офшорів для ухилення від сплати податків руйнує стабільність фінансових систем країн і обмежує їх здатність мобілізувати

ресурси, необхідні для реалізації програм, як соціальних, так і економічних. У зв'язку з цим такі організації, як Організація економічного співробітництва та розвитку та Група семи промислово розвинених націй, вживають заходів. Наприклад, ОЕСР розробила та запровадила стандарти обміну податковою інформацією між країнами, завдяки яким таку інформацію можна легко виявити, а офшори запобігають використанню як засобу ухилення від сплати податків. Крім того, Low-Tax Locales Group ініціювала проект із запровадження корпоративного мінімального податку, який має знизити привабливість використання офшорних зон для цілей оподаткування.

Деякі країни також вживають додаткових заходів для боротьби з ухиленням від сплати податків через використання офшорних гаваней; наприклад Сполучені Штати внесли зміни в законодавство, відповідно до яких компанії повинні звітувати про свої афілійовані філії в офшорних зонах. З іншого боку, може спостерігатися сплеск попиту на офшорні послуги, оскільки компанії продовжують шукати шляхи мінімізації витрат та оптимізації своєї діяльності. Крім того, розвиток цифрових технологій здатний зробити використання офшорних послуг більш доступним і ефективним. Це, у свою чергу, призведе до збільшення кількості офшорних зон і подальшого їх розширення та розвитку. Це також загострить конкуренцію між офшорними зонами, тому якість і рівень послуг необхідно покращувати та постійно реформувати. Політична стабільність і загальна довіра країни також відіграють важливу роль у розвитку офшорних зон, оскільки це мотивує компанії розміщувати свою діяльність у цих офшорних зонах.

Офшоринг — не єдиний інструмент оптимізації витрат, доступний для компаній сьогодні. Тенденцією початку 2000-х років була репатріація виробництва до високорозвинених країн, таких як США, Європейський Союз та Японія. Це зумовлено декількома факторами, зокрема збільшенням вартості транспортування з офшорних зон, підвищенням вартості робочої сили в цих країнах, зменшенням конкурентних переваг з-за кордону та підвищенням вимог споживачів до якості та соціальної відповідальності фірм. Деякі штати також почали надавати податкові

пільги та інші форми стимулів для повернення виробництва на свої землі. Стало очевидно, що компаніям, які перевели свій бізнес в офшори, довелося викласти значно більше, ніж передбачалося раніше. Це пов'язано з тим, що багато країн, які пропонують офшорні умови, почали вносити зміни до своїх законів і обкладати більшими податками компанії, що працюють в офшорному регіоні.

Більшість офшорних юрисдикцій не пропонують необхідної юридичної та фінансової стабільності, що призводить до зниження привабливості для бізнесу. Також рівень цін у світовій економіці також підвищив вартість виробництва за кордоном. Це змусило багато компаній переоцінити та повернути свої заводи додому або в сусідню країну. Зазначені вище чинники лягли в основу розробки сутності теорії рещорингу. Вони також почали постановку проблеми у звіті UNCTAD World Investment Report-2013 (WIR-13), на якому фактично виник потік досліджень. Перший випадок, коли вищевказаний набір категорій почав використовуватися в науковому дискурсі для опису процесів глобальної бізнес-просторової реконфігурації, відноситься до WIR-13. Категорії: ресхоринг, офшоринг, відчуження, репозиціонування, переміщення та ближній шоринг. Згідно з визначенням WIR-13, ресхоринг у цьому дослідженні описується як повернення будь-якої частки транснаціональної або міжнародної корпоративної та операційної функції фірми, розташованої в країні, до країни походження. Для цілей Європейського Союзу специфіка концепції ресхорингу стосується добровільної стратегії переміщення діяльності європейської компанії до будь-якої країни ЄС, хоча і не обов'язково до країни-члена походження бізнесу, за умови, що її штаб-квартира розташована в Європейському Союзі [54]. Вчені мають протилежні погляди, наприклад, що природу процесу реіндустріалізації та рещорингу можна розглядати не як повернення промислового виробництва додому до Європи, а як оновлення європейської промислової бази кваліфікованою робочою силою, новими технологіями та знаннями [55]. Наразі дослідження ресхорингу в ЄС обмежені з кількох причин, оскільки кількість статистичних даних недостатня. Наступні кроки в дослідженні потребуватимуть більш

детальної інформації з розбивкою на країни ЄС (господарі), країни, де розташовані дочірні компанії (решта), галузі та загальну вартість активів/продажів.

Важливим економічним фактором для решорингу є той факт, що вирішальним тепер є не лише виробнича вартість, як раніше, але й усі сукупні витрати, такі як доставка від місця виробництва до місця призначення, страхування та інші витрати. Тоді загальна вартість виробництва за кордоном стає дорожчою, ніж вдома. Однак ці тенденції відновлення є одновимірними. Необхідно підкреслити, що повернення виробництва в національну країну можливе лише з економічної точки зору, тобто вартість виробництва в країні розташування не вища і навіть з додатковими інвестиціями нижча, ніж в інших країнах, де таке виробництво переважає. Оскільки окупність виробництва пов'язана з додатковими інвестиціями, процесом індустріалізації та залученням місцевої робочої сили, що вимагало б серйозної реорганізації постіндустріальної економічної системи, а також високого оподаткування — особливо в країнах, де потрібно сплачувати страхування та інші витрати, які уповільнюють процеси відновлення виробництва, здається, що відновлення виробництва може бути варіантом лише на рівні сучасних технологій, які вимагають менших затрат праці у високоцінних секторах економіки, тобто високо- та середньо технологічних секторах економіки.

Оскільки глобальні економічні тенденції чинять значний тиск, можна зробити висновок про розвиток офшорних зон. Більшість зареєстрованих фірм в офшорних зонах розташовані в межах низького оподаткування та високої відкритості для країн призначення іноземних інвестицій, причому відомими місцями для офшорної реєстрації є Гонконг, США та Швейцарія, на додаток до Британських Віргінських островів. Компанії, які працюють за межами країни походження материнської компанії, мають більші фінансові вигоди з точки зору зниження оподаткування, мінімального трудового законодавства, кращої економічної ситуації тощо. В останні роки розвиток глобальних ринків приділяв більше уваги офшорній діяльності бізнесу, оскільки кілька факторів чинить тиск

на торгівлю, наприклад посилення конкуренції на світовому ринку, нестабільність на ринку та певні міжнародні політичні дії, які пов'язані зі зменшенням обсягів виробництва в розвинутих країнах. Крім того, хоча активна державна опозиція офшорній діяльності транснаціональних корпорацій є нещодавнім явищем, відбулися відповідні обмеження та законодавчі зміни щодо оподаткування офшорних компаній, що може мати суттєвий ефект у вигляді скорочення корпоративних офшорних операцій, а також зміни характеру їх бізнес-структури. Усе це разом із багатьма іншими наразі визначає динаміку розвитку офшорної діяльності компаній на світовому ринку:

- Податкові ставки та державна політика. Оподаткування є одним з найважливіших факторів розвитку офшорної діяльності підприємств. Низькі податкові ставки залучають іноземний капітал і стимулюють інвестиції в розвиток бізнесу, в той час як високі ставки можуть змусити компанії шукати більш вигідні умови в інших країнах.
- Рівень конкуренції на ринку. Зростання конкуренції змушує компанії скорочувати витрати і шукати шляхи збільшення прибутку. Офшорна діяльність може бути одним із способів скорочення витрат і підвищення конкурентоспроможності компаній.
- Розвиток технологій і комунікацій. Розвиток технологій та комунікацій скорочує відстані та збільшує можливості для міжнародного співробітництва та бізнесу. Це може сприяти зростанню офшорної діяльності підприємств, оскільки компанії можуть спілкуватися та взаємодіяти більш ефективно.
- Політична стабільність та ризики. Нестабільність на рівні країни може створювати ризики для бізнесу, змушуючи компанії розглядати можливість перенесення своїх операцій в іншу країну.
- Регулювання та законодавство. Уряди можуть накладати обмеження та змінювати податкове та регуляторне законодавство.

2.3 Вплив офшорних зон на економічну безпеку: національний та міжнародний виміри. Особливості функціонування офшорних на прикладі України

Офшорні зони несуть величезні ризики для економічної безпеки як на рівні країни, так і на міжнародному рівні, незважаючи на їхні економічні вигоди. Діяльність цих зон може мати негативний вплив на фінансову стабільність, окрім сприяння корупції та відмиванню грошей. Аспекти також створюють нерівне бізнес-середовище. У разі використання компаніями або окремими особами для ухилення від сплати податків утримані гроші могли бути використані як частина забезпечення державних програм соціального забезпечення. Страждають і інфраструктурні проекти. У результаті потік інвестиційних ресурсів національної економіки втрачається в офшори, що може призвести до нестабільності на внутрішніх фінансових ринках.

Офшорні структури сконструйовані таким чином, щоб забезпечити практично невиявлену корупцію, характерною рисою якої для діяльності з відмивання грошей є висока конфіденційність. На міжнародній арені використання офшорних зон для спекулятивних операцій може спровокувати різкі коливання курсів валют і цін на активи; це, у свою чергу, невіддільне від дестабілізації глобальних фінансових ринків, що часто спричиняє фінансові кризи. Окрім збільшення кількості ухилень від сплати податку на прибуток і шахрайських схем, офшорні зони також можуть використовуватися для фінансування транснаціональної діяльності, такої як тероризм і торгівля наркотиками, що створює загрозу міжнародній безпеці. Неадекватна конкуренція між компаніями, які чесно сплачують усі податки, та фірмами, які використовують офшорні схеми, загалом руйнує основні ринкові механізми, включно з міжнародною торгівлею, і створює нерівні умови гри.

Офшорні зони відіграють подвійну роль у світовій економіці: водночас вони загрожують як національній, так і міжнародній економічній безпеці. Часто їхня діяльність пов'язана з масою ризиків, які призводять до фінансової

нестабільності, корупції, відмивання грошей та загального підриву економічної стабільності держав.

Таблиця 2.5 - Порівняльний аналіз впливу офшорної діяльності на економічну безпеку.

Категорія загрози	Національний рівень (Україна)	Міжнародний рівень
Фінансова безпека	Значні втрати державного бюджету через податкову оптимізацію. Відтік капіталу зменшує обсяги інвестицій у реальний сектор. Послаблення курсу національної валюти та зниження фінансової стабільності.	Офшори можуть викликати дестабілізацію фінансових ринків. Спекуляції через офшорні компанії провокують коливання валют та активів, що може мати системний ефект для глобальної економіки.
Податкова дисципліна	Використання офшорів для ухилення від податків знижує довіру до податкової системи та стимулює інші підприємства шукати схожі схеми. Дискредитація фіскальної політики.	Глобальне поширення офшорних схем призводить до конкуренції між державами за податкові пільги та створює гонку до дна в оподаткуванні.
Злочинність і безпека	Офшори сприяють відмиванню коштів, фінансуванню корупції та ухиленню від відповідальності. Слабкий контроль унеможливорює	Міжнародна злочинність користується офшорами для маскуванню джерел фінансування тероризму, торгівлі наркотиками та іншими незаконними видами діяльності.

	ефективне переслідування злочинців.	
Інвестиційне середовище	Недовіра до національної економіки через масовий відтік капіталів, зниження обсягів внутрішніх та іноземних інвестицій.	Міжнародні інвестори остерігаються ринків з високою часткою офшорної активності через непрозорість фінансових потоків.
Конкурентоспроможність	Підприємства, які не використовують офшори, опиняються у гірших умовах. Це спотворює конкуренцію та створює умови для монополізації окремих ринків.	Міжнародна конкуренція деформується: компанії, що працюють прозоро, не витримують тиску з боку офшорно оптимізованих структур.
Репутація держави	Висока залученість країни в офшорні схеми знижує рівень міжнародної довіри, ускладнює співпрацю з партнерами та фінансовими інституціями.	Офшорні юрисдикції часто потрапляють у чорні списки, що призводить до санкцій, обмеження доступу до світових ринків капіталу.

Джерело: [57].

У міжнародному вимірі діяльність офшорів пов'язана з перетіканням капіталів, ухиленням від оподаткування, відмиванням грошей та зниженням податкових надходжень до бюджетів країн. Масове використання офшорних схем транснаціональними корпораціями призводить до дестабілізації фінансових систем окремих країн, особливо тих, що розвиваються, та поглиблює глобальну економічну нерівність.

Таблиця 2.6 - Основні показники впливу офшорів на глобальну економіку.

Показник	Значення
Обсяг активів в офшорах (2022)	\$21–32 трлн
Щорічні втрати податкових надходжень через офшори	\$190–255 млрд
Частка світових зовнішніх активів та зобов'язань, що припадає на офшорні фінансові центри	~30%
Частка світового ВВП, що припадає на офшорні фінансові центри	<3%
Оцінка "фантомних" інвестицій (2022)	\$12 трлн

Джерело: складено на основі даних Tax Justice Network, BIS, IMF.

Ці дані свідчать про великий вплив офшорних фінансових центрів на світову економіку. Зокрема, сума грошей, що зберігається в офшорах, становить близько 21–32 трильйонів доларів, що становить значну частину світових грошей. Щорічні втрати податкових грошей через використання офшорних планів становлять 190–255 мільярдів доларів, що завдає шкоди грошовій безпеці багатьох країн.

Крім того, хоча на офшорні фінансові центри припадає менше 3% світового ВВП, близько 30% світових зовнішніх активів і зобов'язань припадає на них, що вказує на їх досить непропорційне місце у світовій фінансовій системі. Важливо також зазначити, що більшість інвестицій, пов'язаних з офшорами, є «фантомними», тобто не відображають реальну економічну діяльність; це дає статистичне спотворення та ускладнює економічне планування.

Це свідчить про необхідність розширення міжнародного співробітництва та кращого контролю над офшорною діяльністю для забезпечення економічної безпеки у світовому масштабі.

Міжнародні організації, зокрема Організація економічного співробітництва та розвитку (OECD), активно протидіють негативному впливу офшорної діяльності. Такі ініціативи, як BEPS (протидія розмиванню податкової бази та переміщенню прибутків), CRS (єдиний стандарт автоматичного обміну податковою інформацією) та FATCA (США), спрямовані на забезпечення фінансової прозорості та посилення контролю за міжнародними грошовими потоками.

Таблиця 2.7 - Ключові міжнародні ініціативи у сфері контролю за офшорами.

Ініціатива / Організація	Розшифрування / Призначення	Основні інструменти	Вплив / Результати
OECD (Організація економічного співробітництва та розвитку)	Координує міжнародні ініціативи з прозорості та боротьби з ухиленням від оподаткування	Форум з прозорості, звітування, моніторинг виконання угод	Посилення глобального тиску на офшорні юрисдикції, створення чорних списків
BEPS (Base Erosion and Profit Shifting) – OECD	Протидія розмиванню податкової бази і штучному переміщенню прибутків	15 дій BEPS, країнове звітування, перегляд податкових угод	Більше 135 країн впровадили дії BEPS, обмеження схем оптимізації
CRS (Common Reporting Standard) – OECD	Єдиний стандарт автоматичного обміну податковою інформацією	Обмін фінансовою інформацією між податковими органами	Інформаційна прозорість, 100+ країн учасників, зменшення прихованих активів
FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act) – США	Контроль за іноземними рахунками громадян США	Зобов'язання банків передавати дані до IRS	Участь понад 110 країн, санкції за невиконання, підвищення прозорості

Джерело: складено автором за даними [61-63].

Офшори також використовуються для легалізації тіньових доходів, фінансування терористичної діяльності або ухилення від санкцій. Це створює потенційні загрози не лише для економіки окремих держав, а й для глобальної стабільності. Тому забезпечення контролю над транснаціональними фінансовими операціями, запровадження прозорої звітності та уніфікація податкових правил у

міжнародному масштабі є ключовими кроками для зміцнення економічної безпеки на глобальному рівні.

Офшорний сектор має як економічний, так і соціально-політичний вплив на національному рівні. Основною проблемою є відтік капіталу, що призводить до зменшення обсягів інвестицій в національну економіку та відповідних втрат податків до державного бюджету. Це, у свою чергу, зменшує можливості держави щодо фінансування соціальних програм, модернізації інфраструктури та макроекономічної стабільності.

Використання українських підприємствами та олігархічними структурами офшорних схем стало звичним явищем, що значно ускладнює роботу фінансових потоків. Є прямі збитки для скарбниці у вигляді податків, але найбільш актуальною є втрата можливості мати вплив, особливо в стратегічних секторах економіки. Такі втрати, особливо у воєнний час і коли країна потребує посилення обороноздатності, надзвичайно руйнують фінансову безпеку країни.

Ще один мінус – зниження прозорості фінансових операцій. Більшість коштів переміщується в місця з високим рівнем конфіденційності, тому боротьба з корупцією, тіньовою економікою та відмиванням грошей не може бути продуктивною. Це знижує довіру громадян до влади та довіру іноземних інвесторів до української фінансової атмосфери. У зв'язку з цим надзвичайно важливим є проведення заходів з деофшоризації економіки, здійснення чіткого контролю над фінансами, автоматичний обмін податковою інформацією та створення мотивів для повернення капіталу в українську економіку. Така політика посилить економічний суверенітет держави, покращить бюджетну дисципліну, підвищить рівень національної економічної безпеки.

Таблиця 2.8 - Оцінка впливу офшорної діяльності на економічну безпеку України.

Показник	Оцінка	Коментар
Обсяг капіталу, виведеного з України до офшорів (2022)	понад \$5 млрд	Державна податкова служба України
Втрати державного бюджету через офшоризацію	\$1–1,5 млрд на рік	Оціночні дані експертів
Частка зовнішньої торгівлі з офшорними юрисдикціями	понад 20%	Держстат України
Рівень тіньової економіки	≈ 30% ВВП	Міністерство економіки України
Офшоризація стратегічних галузей	висока	Енергетика, металургія, ІТ

Джерело: [64-65].

Наведені дані свідчать про вкрай негативний вплив офшорної діяльності на економіку України. Одним з головних показників є обсяг капіталу, виведеного в офшорні юрисдикції, сума, за консервативними оцінками, перевищує 5 мільярдів доларів на рік. Альтернативно ці кошти можуть бути спрямовані на розвиток національної економіки на інфраструктуру та підтримку малого та середнього бізнесу.

Держава втрачає приблизно від 1 до 1,5 мільярда доларів через те, що люди не сплачують усі податки та пересилають гроші в інші країни. Це дуже важливо для грошей країни, коли не вистачає готівки, і їм потрібно полагодити армію та покращити економіку після війни. Втрати держбюджету від недоплати податків через офшор оцінюють у \$1–1,5 млрд на рік.

Понад 20% зовнішньої торгівлі припадає на операції з юридичними особами, зареєстрованими в офшорних зонах. Це свідчить про дуже активне трансфертне ціноутворення, оскільки українські товари експортуються до цієї офшорної

дочірньої компанії за ціною, нижчою, ніж їх фактична вартість, таким чином зменшуючи суму податку в Україні.

Водночас, при частці близько 30% ВВП, з яких офіційна статистика, рівень тіньової економіки є певною мірою наслідком офшорингу, оскільки виведені з країни фінансові потоки втрачають прозорість і контроль з боку держави. Найбільшому ризику офшоризму піддаються енергетика, металургія та ІТ – стратегічно важливі галузі, і це ще більше збільшує ризик економічної вразливості.

З огляду на це, боротьба з офшорною практикою повинна стати одним із пріоритетів державної політики у сфері економічної безпеки. Необхідними є реформи в податковій системі, механізми прозорого контролю за трансфертним ціноутворенням, розширення автоматичного обміну податковою інформацією та створення умов, що стимулюють повернення капіталів в Україну.

Окремо слід наголосити на впливі офшоризму на економічну безпеку України. Питання виведення капіталу в офшорні юрисдикції є найбільш актуальним для нашої країни. Значна частка національних фінансових ресурсів не спрямовується в економіку України. Швидше, він гніздиться в інших юрисдикціях, лише поглиблюючи дефіцит бюджету та ставши каменем спотикання для економічного розвитку держави.

Офшорні зони відіграють подвійну роль у процесі розвитку міжнародної торгівлі та інвестицій, але водночас вони також загрожують економічній безпеці на національному та глобальному рівнях. Ризики, які походять від офшорних юрисдикцій, є багатовимірними. Однак найпоширенішим і руйнівним на національному рівні є втрата податкових надходжень. Компанії та приватні особи можуть співпрацювати через офшорні схеми, щоб зменшити рівень сплачених ними податків, а це завдає колосальних збитків державним бюджетам. Це ще більше зменшує спроможність країни підтримувати соціальні програми та всі інші інвестиції в державну інфраструктуру, дестабілізуючи економіку.

На міжнародному рівні використання офшорних зон для спекулятивних угод може призвести до дисбалансу обмінних курсів і цін на валюти та активи; це, у свою чергу, дестабілізує світові фінансові ринки та призводить до всесвітньої фінансової кризи. Офшорні зони можуть бути використані для фінансування транснаціональної злочинності, яка включає тероризм і торгівлю наркотиками; такі дії загрожують стабільності та безпеці всього світу. Крім того, фірми, які на практиці вдаються до офшорних схем, отримують конкурентоспроможність проти тих, хто платить податки в повному обсязі, створюючи нерівні умови для міжнародного бізнесу та руйнуючи ринкові механізми.

Україна наразі залишається в стороні від міжнародних процесів введення стандартів прозорості оподаткування. А масштаби використання офшорних центрів у національній економіці є суттєвими: - офшори є рушійною силою міжнародної комерційної діяльності, оскільки частка зовнішньоекономічних договорів, за якими товар або послуга проходить через офшорні компанії, перевищує 83%; - офшори відіграють ключову роль в інвестуванні, У 2024 році Україна залучила \$3,8 млрд прямих іноземних інвестицій (ПІІ), що на \$1,16 млрд менше порівняно з 2023 роком. Основними країнами-інвесторами були Нідерланди, Кіпр та Велика Британія. Хоча точні дані щодо частки інвестицій з Кіпру за 2024 рік наразі не оприлюднені, історично ця країна посідала провідні позиції серед джерел ПІІ в Україну. Зокрема, станом на кінець 2022 року Кіпр забезпечував 33% загального обсягу ПІІ в Україну. Використання офшорів залишається вигідним національним інструментом уникнення оподаткування та приховування капіталу. Подальша пасивність буде закріплювати за країною статус і репутацію небажання протидіяти агресивним транскордонним схемам уникнення податків і, в найгіршому випадку, здатне в перспективі повернути Україну в «чорні» списки FATF, фігурантом яких вона була двічі: у 2004 та 2010 рр.

Основна мета створення офшорних зон в Україні полягає у привабленні інвестицій, створенні нових робочих місць та розвитку економіки. Українська влада намагається створити сприятливі умови для приваблення іноземних

інвесторів. Сама діяльність офшорної зони, як зазначають науковці [55], здійснюється за допомогою складного механізму організації її функціонування, до складу якого входять такі елементи: – економічний (інструмент державного оподаткування, регулювання, інвестиційно інноваційний засіб); – фінансовий (спосіб формування та перерозподілу коштів, грошових потоків); – правовий (система законодавчих норм, які створені та застосовуються для регулювання функціонування офшорних юрисдикцій); – інституційний (засіб взаємозв'язків інституцій під час офшорної діяльності); – організаційний (система підходів, котра застосовується для організації функціонування офшорної юрисдикції); – інформаційний (система інформаційно-комунікаційного забезпечення функціонування офшорних центрів).

Однією з особливостей функціонування офшорних зон в Україні є те, що вони знаходяться в межах території України. Це дає певні переваги, такі як доступ до ринку України та можливість співпраці з українськими компаніями [56]. Також в Україні діє спеціальний режим оподаткування для резидентів офшорних зон. Зокрема, вони звільняються від податку на прибуток, податку на додану вартість та інших податків та зборів. Проте, варто зазначити, що у зв'язку зі складними політичними та економічними умовами в Україні, офшорні зони не завжди мають стабільну роботу та гарантії щодо їх функціонування. Крім того, низький рівень довіри до українських офшорних зон може стати перешкодою для приваблення іноземних інвесторів.

Офшорна діяльність має багатоаспектний вплив на національну та міжнародну економічну безпеку. На національному рівні (зокрема для України) – це зменшення податків, відтік капіталу, ослаблення фінансової системи, поширення корупційних схем. Відтік інвестицій з країни та високий рівень тіньової економіки напряму підривають державні фінанси та розвиток. У свою чергу, щодо міжнародних наслідків, нестабільності сприяють офшори: там відбуваються біржові фінансові угоди, через ці регіони фінансується транснаціональна злочинна діяльність, а через офшори спотворюється фундаментальний принцип чесної

конкуренції. Корпоративні гіганти використовують такі можливості для ухилення від сплати податків; це створює нерівні умови для чесного бізнесу та порушує економічну справедливість.

Для підвищення економічної безпеки в умовах активного використання офшорних схем, на мій погляд, необхідні комплексні та ефективні дії. Першочерговим завданням є зробити фінансові операції прозорими, головним чином шляхом впровадження успішної системи контролю за трансфертним ціноутворенням, яка допоможе уникнути штучного заниження доходу та переведення прибутку за межі країни.

Також вважаю за доцільне активніше інтегрувати Україну в міжнародні ініціативи у сфері боротьби з офшорами, такі як BEPS, CRS, FATCA. Автоматичний обмін податковою інформацією значно обмежує можливості приховування доходів і є ключовим елементом сучасної фінансової безпеки.

Також не менш важливо створити сприятливі умови для повернення капіталу з офшорів, такі як податкові пільги або амністія для відмивання грошей. Це має супроводжуватися більш жорсткою антикорупційною політикою, яка передбачає відповідальність, і навіть сувору, за зловживання офшорними інструментами.

Я впевнена, що необхідно формувати культуру відповідального ведення бізнесу – через фінансову освіту, через просування прозорих практик і довгострокову підтримку підприємств, які ведуть свою діяльність чесно та відкрито. Важливим кроком було б також визначення на законодавчому рівні переліку «шкідливих» офшорних юрисдикцій з обмеженням їх використання в державному секторі.

Реалізація цих заходів не тільки знизить чутливість національної економіки, а й підвищить її інвестиційну привабливість, стабільність і суверенітет у світовому фінансовому середовищі.

Ці заходи в комплексі дозволять не лише зменшити вплив офшорної діяльності, а й підвищити рівень довіри до економіки, зміцнити фінансову дисципліну та покращити репутацію країни на міжнародній арені.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного аналізу впливу офшорних зон на глобальну економіку були зроблені наступні висновки.

1. Офшорна зона в дослідженні визначається як юрисдикція з податковими преференціями, низькими вимогами до звітності та високим рівнем банківської та комерційної таємниці. Встановлено, що єдиної класифікації офшорів не існує, але ефективним буде поділ на три види: класичні офшори, де податок майже нульовий; юрисдикції з низькими ставками, але з вимогами звітності; розвинені країни з елементами офшорних законів.
2. Історія офшорного бізнесу бере свій початок у XX столітті разом з еволюцією процесу створення транснаціональних компаній, головною метою яких була оптимізація оподаткування. Після Другої світової війни деколонізація відкрила місце для офшорних центрів у світі. Тим часом зловживання спонукали міжнародні організації запровадити антиофшорне регулювання, яке обмежило діяльність у деяких із таких зон.
3. Сучасні офшорні юрисдикції відіграють подвійну роль у світовій фінансовій системі, але створюють ризики для прозорості міжнародної торгівлі та податкових систем. Більше поширення офшорів має підштовхнути держави до кращого контролю та звітності, а також до зміни своїх податкових стратегій.
4. У роботі виявлено, що офшори класифікуються не лише за податковим навантаженням, а й за рівнем доступу до інформації про бенефіціарів, фінансових вимог та видів дозволеної діяльності. Найбільш привабливими для бізнесу є юрисдикції з високою стабільністю, угодами про уникнення подвійного оподаткування та спрощену реєстрацію.
5. Офшори здебільшого використовуються для зменшення податкового тиску — захисту активів, спрощення фінансових розрахунків у міжнародному середовищі,

а також для інвестиційної, страхової та холдингової діяльності. Ці моделі є і в Україні

6. Український бізнес активно використовує офшорні механізми, що спричиняє значні втрати державного бюджету та ускладнює фінансовий моніторинг. З 1990-х років використання компаніями офшорів стало поширеною практикою як засіб ухилення від оподаткування та виведення капіталу за кордон.

7. На міжнародній арені організаціями, які ведуть боротьбу зі згубними наслідками офшоризму, є ОЕСР, FATF та ЄС. Запроваджено глобальні стандарти: BEPS, автоматичний обмін інформацією, чорні списки – це тиск на юрисдикції, які зберігають непрозорі умови.

8. Офшоринг має негативний вплив на економічну безпеку як на рівні окремої держави, так і для глобальної економіки, оскільки призводить до зменшення надходжень до бюджету, резервів для тіньової економіки та можливостей для переробки доходів для фінансування також інших форм злочинної діяльності. Відсутність контролю робить неможливим проведення ефективної фінансової політики.

9. Одним із глобальних рухів деофшорингу, в який увійшла Україна, є впровадження КІК, реформа податкового законодавства та участь в ініціативах BEPS. Це ті кроки, які б свідчили про бажання держави вивести бізнес із тіні та забезпечити прозору звітність.

Розглянувши вищесказане, можна підкреслити, що офшорні зони є важливим елементом сучасної економічної системи, хоча, як було доведено, у них більше мінусів, ніж плюсів. Щоб зробити офшорні зони більш позитивними для глобального розвитку, між країнами, де розташовані офшорні зони, має бути всебічне міжнародне співробітництво. Це також допомогло б отримати більше плюсів для учасників і ефективного регулювання та контролю для мінімізації ризиків для національних економік і глобальної фінансової стабільності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баймуратов М. О., Зоріна О. І. Офшорні зони у сучасному всесвіті: питання теорії та практики. Одеса: Фенікс, 2017. 174 с.
2. Офшорные компании : путеводитель / А. Ницевич и др. ; под ред. И. И. Мовляка. Одеса: Феникс, 2012. 83 с.
3. Катасонов В. Ю. Закрытый мир финансов. Трасты и офшоры. Где прячут свои богатства Ротшильды и Рокфеллеры? Москва: Книжный мир, 2017. 288 с.
4. Grundy M., Nathan A. Offshore business centres: a world survey. London: Sweet & Maxwell, 2013. 137 p.
5. Робинсон Дж. Всемирная прачечная: террор, преступления и грязные деньги в офшорном мире ; пер. с англ. А. Шматов. Москва: Альпина Бизнес Букс, 2004. 539 с.
6. Хейфец Б. А. Роль оффшоров в глобальной экономике. Мировая экономика и международные отношения. 2018. № 11. С. 69–76.
7. Вальтер А. В. Уклонение от уплаты налогов посредством оффшорных схем: некоторые теоретико-прикладные аспекты. Право и политика. 2015. № 3. С. 304–308.
10. Гурвич В. Оффшорный пылесос. Финансовый контроль. 2013. № 6 (139). С. 100–107.
11. Міжнародне приватне право : навч. посіб. / за ред. В. М. Гайворонського, В. П. Жушмана. Київ: Юрінком Інтер, 2007. 368 с.
12. Гобела В. В. Офшоризація економіки в конструкті економічної безпеки держави. Scientific Horizons. 2020. Випуск 23, № 20. С. 109–120.

13. Argilés-Bosch J., Ravenda D., & Garcia-Blandón, J. E-commerce and labour tax avoidance. *Critical Perspectives on Accounting*. 2020:
<https://fardapaper.ir/mohavaha/uploads/2020/11/Fardapaper-E-commerce-andlabour-tax-avoidance.pdf> (Last accessed: 12.08.2021).
14. Dharmapala D., Heins J. Which Countries Become Tax Havens? University of Michigan at Ann Arbor Law School; National Bureau of Economic Research (NBER) Working Paper. 2006: December http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=952721 (Last accessed: 14.01.2021).
15. Андросова Т. И. Понятие и сущность функционирования оффшорных зон. *Молодой ученый*. 2017. № 14. С. 312–314.
16. Череп А. В. Особливості розвитку офшорного бізнесу в Україні. *Економіка та держава*. 2019. №6. С. 21-30.
16. Череп А. В. Особливості розвитку офшорного бізнесу в Україні. *Економіка та держава*. 2019. №6. С. 21-30.
17. Луценко І. С. Методичний підхід до оцінювання рівня податкової безпеки держави / І. С. Луценко // *Науковий вісник Херсонського державного університету*. – 2015. – № 12. – С. 159-163.
18. Шереметинська О.В. Вплив офшорних зон на економіку України / О.В. Шереметинська // *Економічний простір*. – 2016. – № 105. – С. 58-66.
19. McCann H. *Offshore Finance*/ H. McCann. – Cambridge: Cambridge University Press, 2006. – pp. 8-18.
20. Міжнародні фінанси: навч. посіб. / О. М. Мозговий, Т. Є. Оболенська, Т. В. Мусієць та ін.; за ред. О. М. Мозгового. Київ: КНЕУ, 2005. 558 с.
21. Пешко А.В. Офшорний бізнес як складова світової економіки / А.В. Пешко // *Економіка та підприємництво* – 2016. – № 3. – С. 233–236.

22. Бондаренко О.О. Значення компетентності персоналу у процесі впровадження системи менеджменту якості / О.О. Бондаренко // Економіка та держава. – 2009. – № 4 – С. 70-72.
23. Волкова Ю.А. Розвиток офшорних центрів у системі міжнародного бізнесу / Ю.А. Волова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – № 1. – С. 43-48.
24. Ворнавсякий Н.В. Характерні риси офшорних зон / Н.В. Ворнавсякий//Економіка і бізнес. – 2009. – № 4 – С. 43-45.
25. Карлін М.І. Фінансові офшори: навч. посіб. для студ. ВНЗ III–IV рівнів акредитації / М.І. Карлін, О.В. Борисюк. – Луцьк: Вежа-Друк, 2016. – 240 с.
26. Які галузі найбільше використовують офшори [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vestifinance.ru/infographics/2984>.
27. Tax Justice Network[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://taxjustice.net/reports/the-state-of-tax-justice-2021/>
28. Бондаренко О.О. Значення компетентності персоналу у процесі впровадження системи менеджменту якості / О.О. Бондаренко // Економіка та держава. – 2009. – № 4 – С. 70-72.
29. Волкова Ю.А. Розвиток офшорних центрів у системі міжнародного бізнесу / Ю.А. Волова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – № 1. – С. 43-48.
30. Ворнавсякий Н.В. Характерні риси офшорних зон / Н.В. Ворнавсякий//Економіка і бізнес. – 2009. – № 4 – С. 43-45.

31. Карлін М.І. Фінансові офшори: навч. посіб. для студ. ВНЗ III–IV рівнів акредитації / М.І. Карлін, О.В. Борисюк. – Луцьк: Вежа-Друк, 2016. – 240 с.
32. Які галузі найбільше використовують офшори [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vestifinance.ru/infographics/2984>.
33. Cassard M. The Role of Offshore Centers in International Financial Intermediation / M. Cassard // IMF Working paper. – 1994. – № 107. – pp. 22-32.
34. Kosee D. (2008), «Mistse pravovoho rezhymu opodatkuvannia ofshornoï terytorii u sferi rehuliuvannia ekonomichnykh vidnosyn», Chasopys of Kyiv Law University, vol. 1, pp. 86-89.
35. Sheremetynska O.V. (2016), «Vplyv ofshornykh zon na ekonomiku Ukrainy», The Economic Space, vol. 105, pp. 58-66.
36. McCann H. Offshore Finance/ H. McCann. – Cambridge: Cambridge University Press, 2006. – pp. 8-18.
37. Minsky H. P. The Financial Instability Hypothesis / Hyman P. Minsky // The Jerome Levy Economics Institute of Bard College Working Papers. – 1992. – № 74. – P. 9. 46
38. Peshko A.V. (2016), «Ofshornyi biznes yak skladova svitovoi ekonomiky», Economy and Entrepreneurship, vol. 3, pp. 233-236.
39. Bondarenko O.O. (2009), «Znachennia kompetentnosti personalu u protsesi vprovadzhennia systemy menedzhmentu yakosti», Ekonomika ta derzhava, vol. 4, pp. 70-72.
40. Волкова Ю.А. Развитие офшорных центров у системы международного бизнеса: Формирования рыночных отношений в Украине, 2013, №1. – с. 43-48.

41. Іщенко В. В. Податкова складова фінансової безпеки держави / В.В. Іщенко: Вісник економіки транспорту і промисловості, 2012, № 37, с.35-40.
42. Косе Д. Д. Місце правового режиму оподаткування офшорної території у сфері регулювання економічних відносин: Часопис Київського університету права, 2017, № 1, с. 18—23.
43. Україна і план BEPS: чому офшори відходять у минуле. Економічна правда: веб-сайт: <https://www.epravda.com.ua/projects/offshore/2019/10/29/652879> (дата звернення: 12.11.2021).
44. Мудрак Н. О. Проблеми реформування фіскально-податкової системи України у контексті деофшоризації.: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:2ZxxgmSwTgJ:ej.journal.kspu.edu/index.php/ej/article/download/594/590/+&cd=1&hl=uk&ct=clnk&gl=ua> (дата звернення: 24.10.2021)
45. Токменко В. В. Сучасний стан та тенденції глобального регулювання офшорного бізнесу. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. 2014. Вип. 8, ч. 6. С. 35–38: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_08/275.pdf. (дата звернення: 16.11.2021).
46. Palan R. The Offshore World: Sovereign Markets, Virtual Places, and Nomad Millionaires. Ithaca, N.Y., L., 2003.
47. ICC. Statement on Controlled Foreign Corporations (CFC) Rules: [http://www.iccwbo.org/Advocacy-Codes-and-Rules/Document-centre/2003/ICCStatement-on-Controlled-Foreign-Corporations-\(CFC\)-Rules/](http://www.iccwbo.org/Advocacy-Codes-and-Rules/Document-centre/2003/ICCStatement-on-Controlled-Foreign-Corporations-(CFC)-Rules/) (Last accessed: 12.06.2020).
48. Літвінчук І. А. Правове становище офшорних і вільних економічних зон : науково-практ. посібник. Київ: Видавець Фурса С.Я.; Київ: КНТ, 2006. 292 с.

49. Hartmann P., Maddaloni A., Manganelli S. The euro area financial system: structure, integration and policy initiatives. *Oxford Review of Economic Policy*. 2018 № 19 (1). P. 180–213.

50. The Pandora Papers and the threat to democracy:

<https://socialeurope.eu/the-pandora-papers-and-the-threat-to-democracy> (Last accessed: 28.10.2021)

51. Pandora Papers show how tax havens are part of the global inequity problem: 60

<https://www.npr.org/sections/goatsandsoda/2021/10/04/1043159480/pandorapapers-show-how-tax-havens-are-part-of-the-global-inequity-problem> (Last accessed: 07.11.2021).

52. Pandora Papers leak highlights importance of third-party due diligence:

<https://www.pinsentmasons.com/out-law/analysis/pandora-papersleak-highlights-importance-of-third-party-due-diligence> (Last accessed: 14.11.2021)

53. Tax Justice Network [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<https://taxjustice.net/reports/the-state-of-tax-justice-2021/> 60. Національний банк

України [Електронний ресурс]. – Режим

доступу: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FDI_round_trippling_pr_2022-03-31.pdf?v=4

54. Офіційний сайт Державної служби статистики [Електронний ресурс]. – Режим

доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

55. Види офшорних зон та їх вплив на організацію бухгалтерського обліку

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: ВИДИ ОФШОРНИХ ЗОН ТА ЇХ ВПЛИВ НА ОРГАНІЗАЦІЮ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ | І С Комар | Ефективна економіка №6 2014 (nauka.com.ua)

56.Щорічний економічний звіт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Annual Economic Report 2022 (bis.org)

57.Панфілов М. С., Артюх О. В., Муренко Т. О. «Офшорні юрисдикції як інструмент мінімізації податкового навантаження» Економіка та суспільство, Випуск №62, 2024 р.

58.Вергун В. А., Ступницький О. І. Глобальний рівень регулювання практики створення і діяльності офшорних зон і територій // Проблеми розвитку зовнішньоекономічної діяльності та міжнародних інтеграційних процесів. – С. 107–111.

59.Tax Justice Network. (2024). State of Tax Justice 2024. Tax Justice Network.

60.Garcia-Bernardo, J., Fichtner, J., Heemskerk, E. M., & Takes, F. W. (2017). Uncovering Offshore Financial Centres: Conduits and sinks in the global corporate ownership network. University of Amsterdam, CORPNET. (дані: с. 12–15, таблиця «Major sink OFCs and their connections»)

61. OECD. Tax transparency and international co-operation. OECD, 2023.

62.OECD. International Standards for Automatic Exchange of Information (CRS & CARF). OECD, 2023.

63.U.S. Department of the Treasury. Foreign Account Tax Compliance Act (FATCA), 2010.

64.Державна податкова служба України. Виведення капіталу до офшорів у 2022 році. 2022.

65.Міністерство економіки України. Рівень тіньової економіки в Україні у 2022

КОРОТКИЙ ЗВІТ ПОДІБНОСТІ

Протокол аналізу звіту подібності науковим керівником

Заявляю, що я ознайомився (-лась) з Повним звітом подібності, який був згенерований Системою виявлення і запобігання плагіату щодо роботи:

Автор: Дорошкевич Христина Олександрівна

Назва: Офшорні зони у глобальній економіці

Координатор: д.е.н., професор Савчук Н.В.

Підрозділ: кафедра міжнародних фінансів

Коефіцієнт подібності 1:10.5

Коефіцієнт подібності 2:6.1

Тривога: 0

Після аналізу Звіту подібності констатую наступне:

- ☐ виявлені в роботі запозичення є сумнівними і не мають ознак плагіату. Тому робота визнається самостійною і допускається до захисту;
- ☐ виявлені в роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи і самостійності її автора. Роботу направити на доопрацювання;
- ☐ виявлені в роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки плагіату або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень. У зв'язку з чим, робота не допускається до захисту.

Обґрунтування:

.....

.....

.....

Дата

Підпис Наукового керівника

Звіт подібності

метадані

Назва організації
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU
Заголовок
Офшорні зони у глобальній економіці
Автор
Науковий керівник / Експерт
Дорошкевич Христина Олександрівна,е.н., професор Савчук Н.В.
підрозділ
кафедра міжнародних фінансів

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		0
Інтервали		0
Мікропробіли		4
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		103